

VILÁGOS SÁG

Kolozsvár,
1946 augusztus 23

Szerkesztőbizottság: BENEDEK MARCELL, KACSÓ SÁNDOR, KOS KÁROLY
Felelős szerkesztő: BALOGH EDGÁR

Péntek
III. évfolyam, 191. szám

Augusztus 23 az erdélyi magyarság életében

Írta: BÁNYAI LÁSZLÓ

Két éve mult, hogy döntő kihatással a hitleri járomban szinylődő egész Délkelet-Európa helyzetére, Románia szakított a fasiszta táborral. Nemesak száz meg száz kilométerrel rövidült meg ezáltal a front, hanem komoly lehetőség nyílt Bulgária és Magyarország kilépésére is. Az első hamarosan megtette ezt a lépést. A második — bármilyen szorongva is vártuk — egyre később...

Ebben a helyzetben az erdélyi s első-sorban — helyzeti körülményeinél fogva — a délerdélyi magyarságra egészen sajátos problémák tömege, politikai tényezőire pedig rendkívül súlyos felelősség hárult. El lehetett játszani hosszú időre a becsületünket, lehetett kullogni pótolhatatlanul az események után és megnyílt annak a lehetősége is, hogy teljes népi súlyunkkal bekapcsolódjunk az események kialakulásába. Az időpont határozott politikai állásfoglalást és irányutatót kívánt, ami köré kristályosítsa az itt élő magyarság minden élő erejét.

Még nem jött el az ideje, hogy történelmet írjunk. De mulasztás lenne az is, ha nem tudatosítanánk közvéleményünkben azokat a tanulságokat, amiket az erdélyi magyarság demokratikus politikai tényezőinek első lépéséül nyújtottak a felszabadulás után, kihatva egész későbbi fejlődésünkre.

A Magyar Dolgozók Szövetsége megszűlésétől kezdve azokat az elveket vallotta, amelyek 1944. augusztus 23-án diadalra jutottak. Azokkal az erőkkel volt szövetségben, amelyek szoros egységben léptek föl a Vörös Hadsereg sikeres frontátörésére, s gerincvédők váltak a demokratikus kibontakozásnak.

Míg Északkelet-Európában a háború alatt legjobbak a Béképártban sorakoztak fel. Délerdélyben önálló szervezettel a Madosz a Hitlerellenes Hazafias Front egyik számottevő tényezője volt. Brassó és Temesvár volt az a két gócpont, ahol a Madosz munkájában a folytonosságot az Antonescu—Vasvárd-féle fasiszta uralomnak minden kegyetlenséggel párosult fortélyja sem tudta megsemmisíteni. Ha illegális szervezetek egymástól el is szakították, Temesvárt 1944. februárjában a Madosz titkosan terjesztett felhívást becsúfolt ki minden magyarhoz, akiknek úszónő öljaja a béke és a nemzeti szabadság... a román néppel közös felszabadító harcra. Brassóban Kurkó Gyárfás lankadatlan hite élesíti a tüzet a fellegrári börtönből éppen úgy, mint a sziguranca kémeitől körülölködött műhelyéből.

A Madosz propaganda-munkája mindkét helyen kibontott a magyar értelmiség jóhiszemű körébe is. Megkaptak a kapcsolatot az enyedi önkéntes száműzöttekben lévő Kacsó Sándorral, aki az „Erdélyi Gazda”-t szerkesztve, igyekezett a legjobb erdélyi magyar hazafiasokat az üldöztetés szörnyű nyomása alatt is életben tartani s jellemezte az önkéntes kiváltást az akkori Magyar Népközség vezetőségében. Fennmaradtak a kapcsolatok Graza Péterrel is, aki 1944 első hónapjában közös megbízásból, hivatalosan levélben levelezik a Magyar Népközség vezetőségét a demokrácia örökkel való együttműködésre szólítani. A válság amit kap: bizalomtalanul a fasisztaellenes harc ellen álló munkásokkal, s a kibontakozó demokratikus irányulat szorban. Azon a véleményen vannak, hogy ami uralkodott egymás között a fellegrári és a dolozói között.

Gyárfás Elemér, a délerdélyi Magyar Népközség elnöke, aki a háború folyamán hivatalos közleményben szólította fel a magyar katonaküldötteket, hogy engedelmessékedjenek az Antonescu-féle behívóparancsoknak, állandó összeköttetést tart fenn a postai és huzareti kapcsolatokon keresztül, s a háború utáni élethez készítsék fel a magyarságot. Emlékeztetett arra, hogy az ellenfeleket, nehegy az észak-erdélyi románok, vagy a délerdélyi ma-

gyarok elnyomtatása miatt felboruljon a két ország között a szövetséges együttműködés. Gyárfás ezenkívül állandó összeköttetést tartott fenn Kenschitzky ezredessel, a Gestapo összekötő tisztjével.

A Vörös Hadsereg sorozatos győzelmei nyugtalanságot váltanak ki a Magyar Népközség egyes vezetőiben is. Gyárfás azonban megtagadja az elnöki tanácsülés összehívását az általános helyzet megvizsgálására. Több vezető férfi írásban szögezi le állásponjtját, nem éppen demokratikus meggyőződéstől vezelve, de megriadva Gyárfás hajlíthatatlan Hitlerbarát politikájának következményeitől. „A háború befejező szakaszai zavaros helyzeteket idézhetnek elő — írják —, szükséges, hogy népiünk természetes vezetősége iránt a bizalmat ébrentartsuk. Meg kell előzünk, hogy válságos pillanatokban bármilyen felelőtlen, de szervezett csoportok használhassák fel ezt a népet... Egyikük személyes levelében aggódva említi fel, hogy „egyre szorgalmasabban dolgoznak a forradalom szállításánál...”

Temesvárban azonban a Magyar Népközség fiataljai minden felsőbb engedély nélkül megtalálják a kapcsolatot a Madoszsal, hónapokkal a felszabadulás tényle előtt.

A felszabadulás után közvetlenül pedig, szeptember elsején a brassói ifjú értelmiségi csoport a Madosz helyi vezetőségéhez küldött átiratában leszögezi: „Erős a meggyőződésünk, hogy a romániai magyarság minden egyes tagja mérlegbe dobja a maga erejét és képességét annak érdekében, hogy minél előbb győzelemre jussanak azok az elemek, amelyek arra hivatottak, hogy a gyűlölködés, faj megkülönböztetés, társadalmi elnyomás régi világának utolsó maradványait is eltöröljék.”

A megnyílt demokratikus lehetőségek közt, anélkül, hogy a kapcsolatokat felvették volna egymással, szinte egyszerre jelenik meg a Madosz felhívása Temesvárt is és Brassóban is, ugyanazzal a célkitűzésekkel. Ez nagymértékben elősegíti a délerdélyi magyarság demokratikus politikai tudatának egységesítését, ami nemsokára mély nyomot hagy egész Erdély magyarságának politikai arculatán.

Ami véres megpróbáltatások napjai jönnek. A bekerítés veszélye előtt álló németek kiharaszátva a mesterkéletlen, évtized-

ekig szított uralmi vágyalmuk vakságát olyan erőket is vezetésre kényszerít, akik már-már készen állnának a román példára a háborúból való kitérésre, a Vörös Hadsereg oldalára való állásra. Megindul a hírhedt őszj offenzíva. Délerdély állítólagos lerohanására, az a gonosz hitleri csapat, amelynek az a célja, hogy a megindult szovjet—magyar tárgyalásokat megghusítsa, mert hiszen a harc nem a németeket szolgáló Antonescu-hadsereg ellen folyik, hanem a felszabadító hadjáratban egyesült szovjet és román had-erők ellen. A közvetlen eredmény pedig a németek számára: visszavonulásuk fedezése sok tízezer magyar halott újabb felajdózása árán.

Az offenzíva tájékozatlan és rövidlátó magyarok ezreit bolygatja meg a napokra elfoglalt délerdélyi sávon, akik keservesen isszák meg a levét a megszálló csapatok pünkösdi királyságának.

Alkad olyan is a Madoszhoz csatlakozott értelmiségiek közül, aki az offenzíva hírére: egyik napról a másikra szembefordul velünk. Taktács Lajos dr. viszont szeptember 14-én a Déli Elhatározásban a Magyar Népközség bányási szervezete nevében határozott felhívást tesz közbe: „Jószágra intünk mindenkit. Ertsétek meg, hogy a hitleri imperializmus már régen elvesztette a maga éltető háborúját. Ma mindenki, aki a hitlerizmus szolgálatában vagy parancsára az ország területére lép: ellenség, a mi ellenségünk is. Ez szabja meg magatartásunkat.”

A Manja-féle propaganda, kiharaszátva a román közhangulatot, a Madoszsal s a hozzászólások demokratikus értelmiségnek a kompromittálására hamis vádakot kohol. E ugyanekkor mindent elkövet a régi reakciós magyar vezetők tisztára mosására. Gyárfás Elemérnek a szász Hans Otto Rothékkel együtt tárgyalásra hívják, miközben mindent elkövetnek, hogy a szovjet katonai hatóságok előtt a magyar tömegek magatartását a szász és sváb tömegekénél is feketébbnek tintsék fel. Elindul a Manja-gárda is, hogy a felszabadító csapatokat ujjongva váró magyarok demokratikus lelkesítését véres hárdal verje le...

A Madosz egyszerre több fronton is küzdni kényserül. De munkaerője megsokszorozza a történelmi idők feljebbérgete.

Peregnek az események és Brassó, meg Temesvár után Kolozsvár válik mindjobban az erdélyi magyar demokratikus törekvés gócpontjává. A Madosz Magyar Népi Szövetségé, az itt élő magyarság átfogó népi szerveztető szélesül és az erdélyi magyarságnak nem kell szédülve néznie a szögüldé-

jéténekek menetét. A Magyar Népi Szövetség újat mutat, programot ad és a román demokráta szövetségesei révén támogatást nyújt az erdélyi magyarságnak abban a nagy elesetségekben, amibe a szásznyúl árulás vetette.

A MNSz zászlaja köré tömörülő erdélyi magyar tömegek céltudatosan lépik át a nagy fordulat küszöbét. Ertelemet nyerneik múltbeli harcalk, vívódásalk. Az erdélyi magyarság megtalálja helyét az új demokratikus elrendezésben. Nem szaladgál a frontok között, hogy a golyók innen is, onnan is érjék. Nem folytat hintapolitikát. Felre-érthetetlenül állát foglal kül. és belpolitikában egyaránt a békéért és a szabadsáért küzdő erők oldalán. És rendre kihever minden ostromot, amit a román reakciós-szovinszta erők s azok a magyarárulók intéznek ellene, akik odulkból ejöbujva, külföldi bolyongásalkból hazatérve, vagy hírtelen magukra szedett demokratikus ajarcukat levette, kikölkenteni szeretnék a világot egycen utjából.

Augusztus 23-án az erdélyi magyarságnak is tartalmat adott. A román demokrácia lendületes kibontakozása élenken hat ki sorainkra is anélkül, hogy elnyomná sajátos éntünket. És a legnagyobb ellenség, a céltudatlan meghasonlás, az oktan sötétlenítés, a kapkodó zürzavar nem tud erőt venni rajtunk.

Nem veszítjük el a fejünket a kisemmizések alattomos lésörjetei közt, a népi szerveztetőnk erős rágalmak pergőüzében, a hálnögüti merényletek és fájalmában, s a cselezővések szüntelen hájlszatában.

Megyünk előre, mert tudjuk, hogy miénk a győzelem, az az eszmé, amely soralkban az elnyomtatás legsötétebb évelében célozódott időtállóvá. Azé az eszmé, amely a beéltokított vágyalmok világában sokszó népezeritlen, mint ahogy az orvos tanácsa is az a kábítészerekhez szokott, jeromlott egészségű beteg ándító külkületében. De az gyöz, aki igazat mond, még akkor is, ha az igazság pillanatnyilag keserű pikula. És a nép végső fokon ezt követi, aki nem ártja őt. Aki nem ringatott káprázató varázsa, de nem is vitt a szakadék szélére.

1944 augusztus 23-án az erdélyi magyar demokrácia nem tévovázott és nem emész-tődött fel belső vívódásban, hanem az első pillanattól kezdve önmagára tartát. Tudta, hogy milyen feladatot kell teljesítenie, hogy ha azt akarja, hogy a történelem gőzhengere ne száguldjon még egyszer végig rajta. Ha azt akarja, hogy ő is ott legyen a saját történelmüket formáló alkotó erők között.

Megkezdtek az olasz, román és magyar békeszerződés részletes tárgyalását a bizottságokban

PARIS. — Miután a volt szatlisállamoknak módosító javaslataik bonyajítására kiküldött határidő lejárt, a békeértékeztet különböző bizottságai megkezdtek munkájukat. A békeszerződés érdemi részének tárgyalásához azonban még egyik bizottságban sem jutottak el.

A magyar békeszerződés előkészítő bizottságban a csehszlovák küldöttség vétele, állapítsák meg Magyarország (elősz-

ségét Csehszlovákia feldarabolásában s a csehszlovák kormány jogát az összes magyarok katasztására. A csehszlovák kormány ezenfelül Pozsonnyal szembeállítva a létszám Csehszlovákiához való csatlakozását is várta.

Az olasz békeszerződés előkészítő bizottságban az olasz küldöttség hivakozott arra, hogy az összes volt szatlisállamok közül elsőnek szakított a tegezypolitikával.

A román békeszerződés előkészítő bizottságban arról folyt a vita, mikéni tárgyalják meg a szerződést. Elhatározták, hogy a román küldöttséget szükséges esetekben meg fogják hívni a tárgyalásokra.

Szerdén a békeértékeztet teljes ülése is dolgozott. A napjrenden Albánia, Ausztria, Kuba, Egyiptom, Mexikó és Perzsa küldöttségek jelentétek szerepelt. Lapzártáig csak Enver Hodzsa tábornok, alban miniszterelnök mondotta el beszédét.

Megkezdődött a nagyváradi ésezeseklévés bünperének tárgyalása

KOLOZSVAR. — A kolozsvári hadbíró-ság augusztus 21-én tárgyalta annak a 22 nagyváradi lakosnak vádjait, akiket az országellenes röpecdülék szerkesztésével és terjesztésével, román hadifoglyok, tisztok és katonák elleni merényletek büntetésével vádolnak.

Levélbenek Kompán István nagyváradi járásbíróági tisztviselőt hallgatták ki. Házárulással, országellenes röpecdülék terjesztésével vádolják. Neki tulajdonítják, hogy hivatalából nagymennyiségű papírt lopott el, melyet röpecdülék terjesztésére használt fel.

Kompán azt állította, hogy régi, kislejtezett nyomtatványokat vitt haza úzgyűjtésre és abból adott egy Szabadi nevű nagyváradi diáknak.

Őken kívül találta még Kompánnál megfellevezett térlépet is, mely Erdély havatartókat ábrázolta. Pétkerri, hogy ezt a térlépet Herbs Máriaától, a nagyváradi járásbírósg tisztviselőjétől kapta. A kiballgatás során kiderült, hogy Herbs Mária vádlottnő a térlépet Sile országban napközben otthon készíttette. Kapta, aki ezt Chantal Margit apácától vette el.

Chantal Margitnál a házkutatás során Hitler fényképét is megtalálták. Chantal azt állítja, hogy a Hitler-képet növendőke-nél látta, majd elvette tőlük és egy könyv lapjai közé tette, ahol a nyomozás során megtalálták.

Chantal Margit vallomása szerint a térlépet nyugatról hazatérő hadifoglyoknál látta meg először, akikől elkérte és lemásolta.

A kihallgatott vádlottak a hadbírósg előtt ártatlanságukat hangsúlyozták.

1944 augusztus 23 Délerdélyben

Képzelnék el egy napot, amelyen tízmillió ember sorsa fordul meg. A Vörös Hadsereg ott állt ugrásra készen Románia keletén. Az elmúlt hónapokban angol és amerikai bombázók stratégiai rendszerességgel tönkretették az ország városait. A román ellenállási mozgalom partizánjai az ország nyugati végén is megjelentek. Bukarestben fényes nappal irattáskákban hordják szét a revolvereket és a golyókat a nyílt szembefordulást előkészítő antifasiszták.

Az ellenállási központ

Kiküldöttje már egy hete városunkban tartózkodott. En is megkaptam az üzenetét: legyen készen, egy héten belül radikális eseményre számíthatunk. Ebben a feszült légkörben a legkisebb esemény is izgatón megnövekedett.

A hónapokkal előbb hozzánk csatlakozó Takács Lajost, a Magyar Népközség bányászati alelnökét szintén figyelmeztettem, hogy döntő fordulatok várhatók. Találkozásunk óta zsebemben hordoztam a Takácsal érintkező magyar értelmiségi csoport levelét a Magyar Népközség elnökségéhez. A levél elítélte az Antonescuval kötött romániai magyar hivatalos politikát, megbélyegezte az egész magyar nemzetet katasztrófába sodró szovjetellenes magyar kalandos és drámai hangon szólította fel Románia magyarságát, térjen észhez legalább az utolsó percben, kövesse a román ellenállási mozgalom példáját és tömörítse minden erejét a fasisztaellenes harcban elől járó illegális MADOSZ köré.

A három gépell oldalas dokumentum égette a zsebemet. Augusztus 22-én este, a sötétség beálltával vittem el a város másik végén lakó barátainkhoz, hogy továbbítsák az ismeretlen helyen lakó Bányai Lászlóhoz. Gyalogszerrel vágtam neki a messi utnak, hisz a villanyoson börtönök igazolhatatlanok a gyökerei és váratlan razziaikon.

Dolgom végeztével megkönnyebbülten, fűtyörésszerű igyekeztem hazra a városon keresztül. Ekkor valamű különös történet: a városban az ablakok hirtelen megnyílnak, hiszen esténként rendszeresen felbújt a legirradó jelzése és a kötség ellenére is zárva tartották az elsötétített ablakokat a polgárok. Az ablaktáblák zajoson felcsapódtak és itt-ott, nem törődve az elsötétítés szigorú szabályaival, fény gyúlt fel az éjben. Valahol szólt egy rádió, de még félénken, mint a hosszú betegség után hangját először hallató gyermek. Megálltam, a szívem dobogott, feszülten hallgatóztam, de nem értettem a hangszóró szavait. Tudtam, valamű rendkívüli történik a világban és velünk, de arra még csak nem is gondoltam, hogy most futott át ellenállási mozgalomunk a célszalagon s hogy most robbant ki az esemény, amelyre egy hete magam is készültem.

Lélekszállás

futásnak eztem. Ekkor a királyi palotában már letartóztatták Antonescut, Patrascu a királlyal az új kormányalakítást előkészítő, a főváros antifasiszta és a kétrétegű csoportosult többi hazafi kézi fegyvereikkel, Boanaras Emil pontos katonai tervei szerint, megrohanták a németeket, harcospontokba verődve felgyűltek és a Vörös Hadsereg iankjainak áradata rázúdult a Setofingrád óta menekülő Millerista csapatokra.

Felöségem sápadtan és reszketve várt odahaza. Ebben a percben telefonált K. barátunk, hogy Románia kilépett a háborúból. Mindent megértettem. Könnyeim kicsordultak, befutottam kisfiam szobájába, karomba vettem, a sírás rázott és apró arcát lázasan csókolgattam. Béke lesz, itt a béke — magyarázta a gyermekem a feleségem. A felkeltintott rádió már ordította is a felszabadult Románia első közleményét és az első kormány névsorát... A szöveget már vagy negyedszer hallgattam s ugyanazzal az izgatottsággal, amikor hirtelen megszólalt a csengő.

Két hosszú, egy rövid. Ez hozzánk tartozó barát jele. De azért a vérem mintha elhagyt volna végtagjaimat. Hiszen annyiszor okozott halálra riadalmat az éjszakai csengetés, hátha felkészültek erre a mai eseményre a németek és Antonescu véreibe s az utolsó napokban ér utol a végzet, amellyel ezekben az esztendőkhöz hűdelgélősen fogóskodtunk. De nem. Ismerős jött.

Popovics Bariszláv jelent meg a kapuban juttatva, az ellenállási mozgalom szerb vonatának irányítója. Tudom-e mi történt? Igen. Újabb rádió közlemény van-e? Nincs. Az utcában a svábok mozgóláncok? Alsznak, csak van mindent. Ertesít, hogy az első legális ültés egy óra múlva a lakásomon lesz, adagra

kerülsem elő Novacu doktort, az elméleti fizika tanársegédét az egyetemért, a Román Hazafiak Szövetségének irányítóját. Pont tizenkettőkor megkezdődött az ülés. A jelenlévők közt az ellenállási mozgalom kiküldöttjén kívül Novacu Valér a román nemzeti mozgalom, Bányai László az illegális sajtó és a magyar ellenállási vonal, valamint Popovics Bariszláv, a szerbek képviselője vannak jelen. Megérkezik a Nemzeti Parasztpártnak az ellenállás felé huzó egyike embere is. Nemsokára megszólalt a telefon. A rendőrséget a román patrióták embere irányítja. A hadsereg is töle várja az első utasításokat.

Az ellenállási mozgalom szálai és állásai rendre, leplezetlenül kibontakoznak. Hirtelen motorbicikli áll meg a ház előtt. Mindnyájan felriadunk. Hosszu csengés — a lámpák elalszanak. En oltottam el — sugja a feleségem. A tanácskozót percek alatt kilopom a házból a hátsó kerti kapuhoz. A csengő szól. Nyílnak a szomszéd házak ablakai is. Már újra az ablaknál vagyok. Hányzor meccletem itt

ki a háború évei alatt, hogy ki áll a ház előtt. Ki az? — kiáltok erőlyesen.

Hírnök érkezett

a rendőrségről, jelenti, hogy a fordulat ellen sem a rendőrség kötelekében, sem a hadseregben nem foglalt senki állást.

Reggel nyolcokor újabb arcok a házban, az újás kitűző. Megérkezik a Kommunista Párt bányászati tartományi titkára: Silaghi Leontin. Fél év előtt a rendőrök karjaiból ugrott meg. Hiszen ismerem. 1942 őszén utcai találkán láttuk egymást először. Nekem kellett őt Groza Péterhez kalauzolólnom.

Most már sorra

merülnek fel a feladatok és a szerepek. Autók zagnak, bugnak a ház előtt. Szédítő jövés-menés. Innen indul el a megbizott Kárdánbesre és két nap múlva kiszabadul Teohari Georgescu, Miron Constantinescu, Vincze János és a többiek. A temesvári hadbírószági börtön kapuján kiáramlanak a nemrég letartóztatott kraszói partizánok. A Kommunista Párt meg-

1944 augusztus 23 Kolozsvárt

A márciusi német megszállás óta, az im-rédysták és a nyilasok minden lörekvése ellenére, Kolozsvár lakosságának a hangulata egyre nyomottabbá vált. A június második bombázás, mely Kolozsvár állomá-sának környékét tíz perc alatt romhalmazzá változtatta, anélkül, hogy ártárcsak egyetlen léghajárító is megmozdított volna, az addig kételkedők lelkében is nagy fordulatot jelentett. Sajnál kezdték most már, hogy a németek a háborút kétségtelemű el-vesztik. Híjába szavaltak csodafegyverekről, hiába mulogatták meg Kolozsvár lakosságának átlagban kétnaponként öt német tenköt. A szétvert fasiszta hadseregek hullászaga itt érzett már a város falai között.

Körülbejött ez a hangulat uralkodott Kolozsváron, amikor megérkezett a híre, hogy Románia királya augusztus 23-án a föld alól előbújó demokratikus erők ösztönzésére és támogatásával fegyverszünetet kért a Szövetségesektől s hogy ugyanabban a pillanatban megkezdte az ország területén tartózkodó német csapatok lefegyverzését is. Valóságos pánik keletkezett e hírre. — Mi lesz most, mit kell tenni? — írt-egyaláltak csoportokban az utcán, a tereken, üzemekben, hivatalokban és magánlakásokban egyaránt. Mert az mindenképp érezte, hogy Románia lépése döntő jelentőségű esemény a háború további menetére.

Általában mégis három álláspont jegecsedett ki mindjárt az első órákban. A föld alatt dolgozó magyar demokratikus erők, akik szövetségben voltak az északkeletűl román demokratákkal, világosan látták a tennivalókat. Azonnal tanácskozást tartottak s újabb megerősítették korábbi állás-pontjukat, hogy Magyarországban a háborúból azonnal ki kell lépnie. Tisztában voltak ezzel, hogy már az eddigi németbarát háborúsdi végzetes következményekkel lesz majd a magyarságra. De tudták azt is, hogy ha nem követi azonnal Románia példáját, Magyarország s a magyar nép helyzetének súlyossága fokozódna fog. A magyar demokráta harcossaiak azok a tagjai, akik a német megszállás után vidékre menekültek s ott bujdosnak, most nem törődve a személyes életvesztéssel, váratlanul megjelen-tek Kolozsvárt, Erdély fővárosában. Meg-érkezett köztük Balogh Edgár és a később mártírhajlalt, fiatal demokrata újságíró, Nagy József is.

Az illegálisan lévő erdélyi anti-fasiszta harcossok pontosan fejnérték az augusztus 23 következtében előállt közhangulatot, amely a háborúból való kilépést látta az egyetlen ésszerű lépésnek. A Kolozsvárt tartózkodó baloldali vezetők igyekeztek a Híjler-ellenes frontot elmélyítve rábírní a magyar kormányra és a magyar hadvezetőségre a nagyfontosságú lépésre. Tárgyalásokat kezdtek az Erdélyi Párt hajszáryának azon képviselőivel, akik többé-kevésbé elfogadják ezt az álláspontot.

A történelem majd egyszer részletesen felszárna hozzá az augusztus 23-iki és követ-kező napokon történt lépéseket és tanácskozákat. Ez most nem tartozik ránk. Az azonban igen, hogy milyen magatartást tanusítottak maguk a kolozsvári magyarok.

Feljesleges talán hangsúlyoznunk, hogy a munkásság döntő többsége egyetértett ezekkel a tervekkel. Erdekesebb azonban feltár-nunk részben az akkori magyar vezetőség, részben pedig polgári rétegeink magatartását. Legtöbbször megijedtek a vániúti eseményektől. Ennek az ijedségnek tudható be, hogy sokan közülük mindenre képesek lettek volna, csakhogy irhajulást mozmenséit. A nagyobb rész azonban főleg azért foglalt állást a háborúból való kilépés mellett, mert csak augusztus 23-ika nyitotta ki a szemé-lyket a józan látásra. Ha akarták, ha nem,

most már be kellett látniok, hogy a német hadvezetőség és magyar lakójuk sorozato-san hazudtak. De ez még nem volt elég ahhoz, hogy a fasiszták által terjesztett szov-jetellenes rémségeket még mindig ne tar-tották volna valóságnak. Elfogadták tehát a háborúból való kilépés gondolatát, de va-lahogy úgy, hogy ne szovjet seregek száll-ják meg Magyarországot. Jellemző volt erre az is, hogy Románia bátor cselekedetét „er-köbcsi” szempontból elítélték. Azzal Amit-gatták magukat — s ezt a fasiszta propa-ganda ki is használta —, hogy Románia lé-pését Magyarország egyszerűen becsléjéből nem követheti. Szóval a múlt háború kife-jlésének megismétlést: a németekhez való hűséget a német összeomlás után is.

— Mi sohasem szagtuk meg a szövetségi hűséget — mondogatták némi büszkeséggel az utcákon —, holott már a hangju-kon is érzett, hogy maguk sem hisznek en-nek az álláspontnak a helyességében. Emlékeztetes maradt például számunkra, ami-ker azzal próbálták mentegezni Vita Sándor volt erdélyi képviselő haborúsát, hogy az ellenállás mellé álljon néhány képviselő-társát követve, hogy „ez az angol nevelt-ségű és modern ember nem lehet szövetség-szegő”. Nem is lett. Mint ahogy nem lett sok hozzá hasonló jóneveltségű, saját ha-tásmát féltő más közéleti ember sem.

Az talán hangsúlyoznunk sem kell, hogy a fasiszták és fülajjártaik augusztus 23-án a legfélkelembb szovjet és románellenes

nyitja első legális székházát. A MADOSZ Bányai László irányításával megkezdte a nyílt szervezést. Lefoglaljuk Románia egyetlen magyar nyelvű napilapját, a Deli Hírlapot. Kiáltványok. Horogkeresztes repülőgépek gépfegyverezik a várost. Bombák öörögnek. Német tankcsapatok vonulnak fel Temesvár ellen. Schmidt generalis, a román csapatok százas parancsnoka kivonul hadtestével a városból. Az egyetlen itt maradt vadászrezend visszavon-ri a város alól a németeket. Mit cselekszik Magyarország? — kérdezzük. Válasz-ként Aradra betörnek a magyar csapatok. Killinger báró, a német követ öngyilkos lett. Bukarestben szétverték a németeket. Brassóban a MADOSZ kiáltványt bocsájt ki. Kurkó Györgyás kilép a színtérrz. Szentlér Ferenc és Csákány Béla megszer-vezik a Népi Egységet. Az oroszok egyre közlebb kerülnek városunkhoz, a város körüli acélgyűrűt szétrobbantják. A csar-lia valahol a hegyekben bolyong s én épp a városért folyó döntő ütközetbe csöpp-nek bele. De megszomom ép börtöl és más-nap reggel már diktálom a riportot — végleg felszabadultunk. A Vörös Hadse-reg elérté a nyugati határt. Tízmillió em-ber szabadult fel.

MELIUSZ JOZSEF

agítációba kezdtek. Az ő álláspontjuk az volt, hogy a magyarságnak kötelessége hát-batámadni a lábrakapott fiatal román demokráciát, márcsak a németek iránti szö-jetességi hűségéből kifolyólag is. S hogy a tö-megeket is megnyerjék hitvány elgondolá-suk véghezvitelére, ezt azzal is megtoldot-ták, hogy ime, eljött az alkalom Délerdély visszacszerzésére.

Mi túrés-tagadás, be kell vallanunk, hogy ez az utolsó érve[s sok, egyébként józanul-játó embert is megzavart. Nem átták meg, hogy a látszólagos nemzeti céltűzés mö-gött népi érdekeink elárulása rejlik.

Augusztus 23-ika felkészületlenül találta Kolozsvár magyarságát. De az általános zűrzavarban mégis egyre többen látták meg az egyetlen lehetséges utat, amivel még menteni lehetett volna a menthetőket. Hogy ez mégsem történt meg, az nem kis mé-tekben azon mulott, hogy a sovintzmas olyan mesterszerűen rágta be magát éppen polgári rétegeknek lelkébe, aminek következt-ben egyszerűen nem voltak képesek saját érdekeik felismerésére sem. De annál vi-lágosabban látott a nép, amely ettől a pilla-nattól kezdve alkalmatlanná vált a fasiszta szemfényvesztés számára. Ha vezetői cser-ben is hagyták őket, a nép faj ezrével szöktek meg a hadsereg kötelekéből, hogy a felszabadító csapatok beérkezése után nyomban beálljanak a demokratikus építés új életet jelentő munkájába.

DAVID GYULA

Az iparengedélyek beszerzésének határideje augusztus 31.-én lejár

A kisiparosok kíváncságait, időszervi kérdéseit tárgyalta le a Kisiparosok Szakszervezetének összválasztmányi ülése

KOLOZSVAR. — A kisiparos szakszerve-zetek augusztus 19-én tartották meg összválasztmányi ülést, amelyen a szak-szervezetek vezetői nagy számban jelen-tek meg.

Az összválasztmányi ülést Csákányovszky Károly elnök nyitotta meg, aki ismertette a napirend fontosságát és egyes pontjait, fel-hívta a kisiparos szakszervezeti vezetők figyelmét az augusztus 23-iki ünnep jelen-tőségére, majd Weintraub József titkár is-mertette a napirendet. Utalt arra, hogy a kisiparosság az augusztus 23-iki nagy-gyűlésen és az azt követő ünnepségekre tel-jes létszámban kell felvonulnia, hogy a demokrácia mellett határozott állást foglal-jon. A kisiparosság részére a demokratikus pártok mindig támogatást nyújtottak, de e támogatás megkívánja azt is, hogy a kis-iparosság is állást foglaljon a demokrácia mellett.

Több vezetőségi tag hozzászólása után az összválasztmányi ülés határozati javasla-tot fogadott el, amely szerint az iparosság, amely a demokrácia mellett foglal határo-zottan állást, leszegzezi kötelességének is-meri el, hogy a demokrácia mellett harcoljon meg harcát. A kisiparosság teljes erejével támogatja a demokrácia érdekében folyta-tott küzdelmet és augusztus 23-án teljes számban fog megjelenni.

A napirend során Weintraub József ismer-tette továbbá, hogy a bukaresti Kisiparos Szövetség állandóan folytatja harcát a kis-iparos sorsának orvoslása érdekében és mind a pénzügyminiszterhez, mind a kor-mányelnökhöz — a kisiparos kíváncságot teljesítése céljából — emlékiratot intézett. Benicz Ferenc dr. rámutatott arra, hogy az iparjogosságok beszerzésének határ-ideje augusztus 31-én lejár. Minden iparoz-

nak saját jól felfogott érdeke, hogy ipar-jogosságát eddig az időpontig beszeréje.

A Szaktanács irodája azoknak, akiknek csak a működési engedélyük hiányzott, kil-jön időzót nem fog kiküldeni, hanem igye-kezzék mindezeket a működési engedélyt az egészségügyi hivataltól beszerezni. Az iparosságnak eddig körülbejű 65-70 szá-zaléka tett eleget az iparjogosságok be-cserzésére vonatkozó rendelkezéseknek. Az egészségügyi működési engedélyek magas jletéke ellen hangzóttak el felszólások, amelynek alapján az összválasztmányi ülés elhatározta, hogy közzétételre fogja fel-keresni az egészségügyi hatóságokat ezek-nek a magas díjaknak mérséklése érdeké-ben, amelyek lehetővé teszik, hogy a kisiparos igazolványát kivége.

Özvegy Pjatz Kálmán és a leánytanonco-othon felállításának tervét velette fel, majd Hajnik Etelka a kisiparos asszonyok-nak a demokratikus mozgalomban való be-kapcsolódását sürgette.

A kolozsvári Szent György laktanyában ma esketik fel a kolozsvári újoncokat

KOLOZSVAR. — Az 1946. évi korosz-tályhoz tartozó kolozsvári újoncok első csoportja ma, augusztus 22-én, csütörtök-ön reggel 9 órakor tessz le — ünnepé-lyes keretek között — a katonai esküt a Szent György kaszárnyában.

Az ünnepélyes eskütelés kapcsolato-san fogják kiosztani a most lezárt há-boruban kiváló győzelem emlékére ki-szított szovjet kitüntetőket. Az ünnepé-lyes eskütelésen megjelennek a polgári és egyházi hatóságok képviselői is.

Nét év magyar munkája Groza Péter oldalán

Írta: BALOGH EDGAR

Az első ma a román demokrácia két esztendő harcaira visszatekint, számudá-
sra egyelőre tételen sem hagyhatja
szemmel kívül a közel kétfélmillió magyar
nemzetiség ügyét-baját. A kölcsönös tisztán-
látáshoz járulunk hozzá, ha mi is mérleget
készítünk ezen a napon. Amit a román de-
mokrácia mándezideig alkotott, az szá-
munkra is hasznos, s a mi kivívott érdeme-
nyek a jogegyenlőségért vívott küzdelemben
a demokratikus Románia becsületére
járják ország-világ előtt.

Kezdjük az első nagy erőpróba. Maniu
pártistái a győzelmesen előretörő Vörös
Hadsereg mögött százával gyilkoltak meg
áratlan magyar kismembereket, rémületet
keltetve a felszabadulás öröme helyébe.
A szabadságszerető népek oldalára állított
Románia benső megtisztulásának s őszinte
demokratikus szándékainak első kétségbe-
vonhatatlan jele az a határozott magatartás
volt, amellyel a román munkáspártok és
demokrata szövetségeik Maniu vérengző
faji politikájával szembeálltak és az or-
szág ujjáépítésére jelentkeztek demokrata
magyarok hála barátját elfogadták.
Groza Péter, az Ekések Frontjának vezére
egy új, valóban demokratikus Románia
országias tervével állott népe élére, szövetsé-
gese, Kurkó Gyárfás, a Magyar Dolgozók
Szövetségének széki elharcosa pedig le-
fektette a román-magyar egymásrautaj-
ság fődrázi és történelmi tényének meg-
felelő demokratikus romániai magyar nem-
zetiségpolitika alapjait.

A Bukarestben két esztendővel ezelőtt
megvalósult bensőséges román-magyar
együttműködés komolyságát és eredményes-
ségét csak akkor tudjuk teljes mivoltában
felfogni, ha összehasonlítjuk a mai Romá-
nia és Csehszlovákia nemzetiségpolitikáját.
A csehszlovákiai magyaroknak nincs egy
iskolájuk, nincs egy lapjuk, nincs egy szer-
vezetük, teljesen védtelessék, apró csoma-
gokkal rakják át őket a határon s Pozsony-
tól Kassáig háromnegyedmillió magyar em-
ber a teljes gazdasági romlás és emberetlen
elnyomatás bizonytalanságával lesi-várja
két év óta napról-napra, hogy sorsa felett
végre valahol döntsönnek... Nálunk a ro-
mán és magyar demokráciák közfoglása nyo-
mában újraéled a háború következményeit
súlyos erdélyi magyar lakosság s ha napról-
napra hadakozni is kell még számos nehé-
zséggel, nyugodt lélekkel mondhatjuk mégis,
hogy ez a magyarság a román demokrácia
oldalán elindult egy új korszak új emberi
lehetőségei felé.

Nem először emlegetjük a Magyar Dol-
gozók Szövetségéből kiterjedésedőtt
Magyar Népi Szövetség reális nemzetiségi
politikájának három legnagyobb vívmányát:
az erdélyi és bánági magyarság népi-
mányának megőrzését, nemzeti infézné-
nyek megtartását és a szabad nemzeti-
ségi szervezkedést. Két év távlatában végig-
gondolva a történeteket, mindhárom vívmány
nemcsak a sérelmek százáinak begyó-
gyítását jeleníti, hanem biztositék is egy-
ben a múltból fennmaradt akadályok le-
küzdésére is.

Ma már sokan megfellekednek arról,
hogy a német megszállók kiverése és az
önálló nemzeti cselekvésre képtelen, függet-
len magyar érzésű és kezdeményező kész-
ségi, megfosztott magyar haderő szét-
bomlása után volt olyan széki város, ahol
mindössze harminchat ember maradt s nem
volt egy meggyék sem, ahonnan ezrével
tízrevert nem hiányoztak volna hozzátar-
tozók s egész családok is. Aki erről meg-
fellekednek, nem akarnak visszaemlékezni
arra sem, hogy a román demokráciájával ké-
vetkezetesen együttműködő MNSZ tetto kehe-
tővé a menekültek és hadifoglyok tisztelet-
nek hazatérését ősi szálláshelyükre. Mind-
ezek Csehszlovákiában, ahol magyar demo-
krata nemzetiségi szervezet nincs és sajnó-
s, a közelmúltban sem volt, földönfutókká
lettek. A MNSZ legelső és legfontosabb kö-
telességének tartotta a nyugatra verődött
székiövek hazatérésnek elősegítését és szo-
ciális segítséget nyújtott a falvak népe s a
gyárak munkásai jóvoltából rengeteg át-
utazó s részben hazatérő hadifogly szá-
mára is. Idetartozik ez a szivós harc, ame-
lyt a Radescu-16-os reakciós kormányzat
alatt kellett megvívni az Észak-erdélyi
elhurcolt civil lakosok foglyaitáborainak s a
dél-erdélyi magyarok internálótáborainak
felszámolásáért, valamint azért is, hogy a
gyafázatos emlektű Antonescu-féle magyar
munkaszolgálatos-ajakutatókat felszámolják
és a külföldre elmenők közöttükben sany-
lódó magyar katonai foglyok amnesztációjában
részesevjenek.

Akkor ma suttogó propagandájukkal és
politikai cselekvéseikkel magyar nemzeti-
ségi szervezetünk hírnevét igyekeznek alá-
ásni egyetlen egy magyar embert sem tud-
tak volna szohasem visszahozni családjának
egyetlen egy magyar családát sem tudtak
volna megőrizni ősei földjén, nem is szólvá
arról, hogy kalandorpolitikájuk érvényesü-
lés az elért eredményeket is fenyegetné.
No is léteznék most mást, mint a mai

egységbontók ama tavalyi állásfoglalását,
amely a Groza-kormány demokratikus poli-
tikájával a „szlovák önkormányzat” példa-
ját állították szembe, ama területi autonó-
miát tehát, melynek jegyében sokszázézer
magyar vált szerencsétlenné s hontalanná.

Szájon nem a Magyar Népi Szövetség
együttműködési politikájának köszön-
hető-e, hogy háromszázézer románjai ma-
gyar gyermek magyar iskolába jár? Meg-
teremtették elemi és középiskoláink orszá-
gos hálózatát s mindannyiunk büszkeségére
— gáncos és lidháltségek ellenére is —
megtartották a Belyaj Tudományegyetem-
et. Ami 1940 előtt csak magánoktatásként
volt lehetséges, az a román demokráciájával
közösen elért eredmények szerint ma állami
hivatás, tehervállás és felelősség. Nem
elszigetelődésre törekedtünk, ami sorvaszt,
hanem az államgépezetben való teljes része-
sedésre, ami jogegyenlőségünk egyetlen he-
lyes és igaz értelmezése. Brassói és kolozs-
vári magyar tankerületi főfelügyelőségeink
alatt ma már saját magyar tanfelügyelősé-
geink is működnek. Mindennek az eredmé-
nyek az elején ott áll a tavaly lezajlott első
országos magyar tanügyi értekezletünk,
mint ahogyan nyugodt lélekkel nézhetünk a
az elkövetkező esztendő elé is e napokban
bezártuk második országos magyar tanügyi
értekezletünk sikere után. Ezidén szakisko-
láinkról lesz szó s Mezőgazdasági Főisko-
láinkról. Eppen az elért eredmények adnak
biztositást arra, hogy törekvéseink a jövőben
sem lesznek hiábavalók.

Ma már hosszas lenne felsorolni a kolozs-
vári Állami Magyar Színház, a marosvásár-
helyi Székely Színház, a Székelyudvarhelyen
megalapított Székelyföldi Bányászati Ku-
tató Intézet, a sepişzentgyörgyi Székely
Nemzeti Múzeum, a Kolozsváron újonnan
felállított Állami Magyar Zene- és Szimul-
vészet Főiskola, vagy akár vidéki kisebb
múzeumaink és szabadságharcos műemlé-
keink érdekében végzett munkánk vívmá-
nyait, amelyek eljárására írónk, művészeink
és tudósaink százai fognak össze a Magyar
Népi Szövetség munkafrontján. E kulturális
intézmények megtartásának jelentőségét ma
egyesek azzal akarják csorbítani, hogy az
itt elért eredmények nem helyettesítik gaz-
dasági szervezkedésünk hiányait. Rossz-
akaratu az ilyen akadálykodás. A háború
elsősorban gazdaságilag tett tönkre bennün-
ket, de ha demokráciánknak sikerült nem-
zet becsületünket megmentve nyelünk és
kultúránk örökeiket megtartania s újra fel-
virágoztatnia, akkor ezzel lényegesen elő-
segítette gazdasági újjászervezkedésünket
is. Igenis jól felfogott érdekünk, hogy a
demokrácia általános gazdasági pozítségébe,
az új békeévek konszolidációjába saját nem-
zetiségi alakzatunkkal, magyar kultúránk-
kal, demokratikus magyar ömbudattal, né-
pünk iránti értelet szeretettel és felelősé-
gértelettel kapcsolódhassunk be.

Különbben is: a MNSZ jogászai és köz-
gazdászai sem voltak tévénak. Ha nem
is teljes, de értékes részleteredményeket
értünk el a közigazgatási és egészségügyi

besorolásoknál is, a legtöbb helyt felállított
jogi irodáink s bukaresti jogi képviselőink
segítségével meg tudtuk állítani a politikai-
lag vereséget szenvedett sovinszta reakció-
nak a magyar lakosság munkahelyei és
vagyonra ellen irányított aljas támadását.
Az Országos Magyar Gazdasági Tanács fel-
állításával megalapoztuk önerőnkkel való
gazdasági felemelkedésünk szabad lehető-
ségeit is.

Ha az a szeker ember, a MNSZ reál-
politikája tanítói, tanári, bírói, vármegyei,
közéleti, rendőrségi, orvosi, jegyzői és más
állásokban megteremtett, keményen megzo-
lalt, akkor ezek hangja elsöpri a rágalmazók
suttogását, akik az eddig még be nem so-
roltak panaszajból szeretnének maguknak
politikai peccenyét sütni, ahelyett, hogy népi
egységünket erősítve, a még hátralevő sérel-
meket segítsék orvosolni. Jogvédel-
münk nem állítja, hogy minden kijárásnak
eleget tudott tenni. Számos jogászunk in-
kább busás magánkereset után nézett, néha
sovinszta román tisztviselőkkel összejárva
s a MNSZ ellen szót összeesküvés
ahelyett, hogy támogatót volna munkánk-
ban. De önzetlen jogügyi embereink küzdel-
mének közéleti jelentőségét mi sem bizo-
nyítja jobban, mint a hírhedt 645-ös vissza-
perlési törvény jételének felfüggesztése, a
CASBI-javaknak a jogos tulajdonosok szá-
mára való s jelenleg folyamatban lévő
visszajuttatása, s a földreform magyarjel-
lenes visszajuttatásának megrendszabályozása: a
tíz holdon alul kisajátított földek törvényes
visszazadása és a földreformbizottságok ma-
gyar tagokkal való kiegészítése. Jogászaink
különbben országos értekezleten vitatták
meg egy új nemzetiségi jogszabályzat kér-
dését és a MNSZ székiudvarhelyi nagy-
gyűlése végre is határozta jogegyenlőségért
vívott harcunk kívánatos „arcvonalrövidíté-
sét”, amikor felhatalmazta a MNSZ új
végrehajtóbizottságát a kormányjal való
 tárgyalásokra az új nemzetiségi jogszabály-
zat törvényerőre való emelése végett. Ez a
nemzetiségi jogszabályzat véget vethet
visszasorolásoknak, amely egy átkos korszak
örökségképpen az ország demokratikus el-
jődését s az együttélő népek békejét gán-
csolják.

Kulturális munkánk és jogvédelmünk ter-
mészetesen nem volna teljes, ha mindent
meg nem tennénk gazdasági szervezkedé-
sért is. De hát ki védte meg az EMGE
vagyonát és kereteit a kisajátítástól és
szétveréstől, ha nem a Magyar Népi Szövet-
ség reálpolitikája? Ez a politika előbb ki-
fejtette az egységes magyar népi szer-
vezetet és megalapozta a román demokrácia
értékes szövetségét, hogy azután reális
módon segítsesse elő a múlt politikai rend-
szerejtől beárnyékoltt EMGE demokratikus
újraszülését. Bármennyire gáncsolják még
egyesek az életről ennek a szervezetnek a
magyar nép érdekeit szerint való állítását,
gazdaköreink mégis felvirulnak, gazdanap
gazdanapot követ s legkiválóbb szakembe-
reink újra ott vannak népünk sorában, hogy

Lángban állanak a Csucsá-környéki erdők, tüzvész a brassói Cenken

KOLOZSVAR. — A szárazság követ-
keztében több újabb súlyos erdőtűz kelet-
kezett. Legújabb jelentesek szerint ru-
gusztus 17-én a Nyugati Kárpátok Csucsá
körül részben három nagy erdőtűz gyull-
t. A csucsai csendőrség és az erdészeti
hivatal megállapította, hogy a három
lángban lévő erdő a kolozsvári görög ka-
tolikus rüspökség tulajdona.
Az erdőtűz közvetlenül veszélyeztetett a
környékbéli Jádremete községet és a
CAPS erdőségét is. A tűz megfékezésére
munkásosztásokat vezényeltek ki.

Nagyobbarányu tüzet jelentettek még
egy másik Csucsá közelében lévő község
hajátának erdeiből is. A tűzokozta kárt
még nem tudták pontosan megállapítani,
de egyes vélemények szerint a kár nagyon
súlyos.

BRASSÓ. — A rekkenő hőség követke-
ztében a Brassó feletti Cenken is erdőtűz
keletkezett. Hétfőn este 8 óra után hatal-
mas lángnyelvek csaptak fel a Cenk or-
mán, megvilágítva az egész várost.

A fenyegető veszélyre Brassó összes

előmozdították a magyar mezőgazdasági
többermelést. Így állunk nagyrészt szövet-
kezetekkel is. A MNSZ politikai sulya
nem egy akadályt hátrított már el szövetke-
zeteink utjából s bár itt sem az elszigetel-
és, hanem az országépítő együttműködés
újra keressük, szembeszegültünk minden
olyan fondorlatossággal, amely népiünket a
fogyasztásból, szövetkezeteket az áruellá-
tásból, szövetkezeti központjainkat a mű-
fanyilásból akarták kirekeszteni. Igaz, gaz-
daságilag vagyunk a leggyengébbek, de nem
a mi hibánkban, hanem egy urj kalandor-
politika borzalmas következményeként.
Mégis fel fogunk emelkedni és a Székely-
föld iparosításával — minden magyar vál-
lakozó és gazdasági hajlam okos felhasználá-
sára — szaporítani fogjuk a magyar
ember munkájának gyümölcsét. De Isten
örizzen meg bennünket azoktól a gonoszok-
tól s még inkább azoktól az ügyefogyott
többségiaktól, akik hol az idegen reakció jár-
szalagján, hol pedig egyéni izgaságból
és korlátoltságból szívós munkát és békés
fejlődés helyett gyilkos uszítással s vágy-
almok kergetésével keltenek zavart.

Végül pedig értékeljük csak újra meg
újra azt a sajátos tény, hogy a romá-
niai magyarságnak társadalmi, pártpolitikai,
felekezeti és világnézeti különbségeken felül-
emelkedő egységes nemzetiségi szervezete
van.

A Magyar Népi Szövetség a maga egyre
határozottabban kibontakozó bejso demokrá-
ciájával és egész Románia életében szerepet
játékozó politikai sulyával egyképpen érdeme
és eredménye a magyar népek és az ország
demokráciájának. A magyar népek azért,
mert egy régi világ összeomlása után röpké
két esztendő alatt olyan teljesítményre volt
képes, hogy ma nincsen Románia területén
olyan magyarok község, ahol ne lenne
MNSZ-székhez és abban gazdasági, jogi, szo-
ciális, közművelődési, tanügyi, női és ifju-
sági gondok. És érdeme és eredménye ez
az egységes magyar nemzetiségi szervezet
az ország demokráciájának is, mert a ki-
sebbségeket elnyomó régi korszak ademo-
kráciájával, Maniu és Bratianu sovinszta
imperializmusával szemben éppen ez a nem-
zetiségi szervezet bizonyítja legjobban a
korfordulót, demokratikus részeseledést bizto-
sítván a magyarországnak nemcsak egyénileg,
hanem közfelfüggetlenül is Románia életében. E
szervezet segítségével hatunk ki sorunk
ajakítására s éppen ezért semmitől sem fo-
gunk visszariadni, bármikor életünket is
kockára téve, hogy e szervezetet a ljas tá-
madásoktól, lesipuskásoktól, banditáktól
egyaránt megvédjük.

Augusztus 23-án, a román demokrácia
nagy napján, szívünk melegevel fordulunk
a román nép és demokrata nagyjól felé,
harcos üdvözlésünket, tolmácsolóival bará-
talommal, a Munkásegységfrontba tömörült
Kommunista és Szociáldemokrata Pártunk,
régli szövetségeseinknek, az Ekések Front-
jának, s minden haladó demokrata román
szervezetnek. Az ő ünnepük a mi ünnepünk
is, mert a mi szabadságunk és felemelkedé-
sünk ügye egyaránt megértésre talál az or-
szág haladó demokráciájának kibontakozá-
sában.

Eletfogytiglani kényszermunkát kért az ügyész a vladeni haláltábor parancsnokaira

KOLOZSVAR. — A kolozsvári Hölö-
tábla a Brassó melletti Vladeri fogolytá-
bor parancsnokai háborús büntetésnek tárg-
yalásán augusztus 20-án sor került a vád
és a védelem képviselőinek beszédére.

— Beigazolódott — mondotta Stanescu
főügyész vádbeszédében. — hogy a Bras-
sói melletti Vladeri fogolytábor szeren-
csétlen foglyai igen rossz körülmények
között éltek. Bebizonyosodott, hogy nem
volt megjelölt barakjuk, egészségügyileg
és táplálék szempontjából is teljesen
szervezetlen volt a fogó tábor. Tekintettel
erre, hogy a foglyokat a CFR vonatpá-
ltsra használta fel és velük nehéz testi
munkát végeztetett, a kiutalt ételmennyi-
ség, amelyet naponként kaptak, nem volt
előg, ezért munkabírásuk csökkent, sőt

okozója volt annak, hogy legyengülve
elpusztultak.

— Ha a táborparancsnokok — folytatta
beszédét az ügyész — csak végrehajto-
ták a felelősektől kapott parancsokat, ak-
kor is büntesék! Büntesék, mert olyan ne-
héz munka elvégzésére bocsájtották a
CFR rendelkezésére a szerencsétlen fog-
lyokat, amely nem állott arányban a kap-
ott étellel és azokkal a feltételekkel,
amelyek közül éltek. A védelem azt
akarta bebizonyítani, hogy ezek a vádlot-
tak csupán felső parancsot hajtottak
végre és melegségül azt bizonygatják, hogy
többször irábali jelentést tettek a tarjha-
tatlan helyzetről. Büntességük ennek elle-
nére fenn áll, mert nem lett volna szabad
munkára kibocsájtaniuk a foglyokat, ha

nem volt meg a kellő táplálkozásuk és ru-
hájuk.

Az ügyész életfogytiglani kényszermun-
kát kért a vádlottakra.

A védelem is elmondotta beszédét,
amelynek lényege abban áll, hogy a védő-
ügyvédek hősöket próbáltak faragni vé-
deneikből.

A bíróság az ítéletét augusz-
tus 27-én délelőtt 11 órára halasztotta el.
Itt írjuk meg, hogy a háborús bűnrel
vádolt Vladeri fogolytábor parancsnokok
felelőseinek ügyében a bukaresti Néptör-
vényesök elmarasztaló ítéletet hozott an-
nakidején, mert úgy Comarescu ezredet,
mint Stanescu főhadnagy, akik a szer-
encsétlen hadifoglyokat munkára igé-
nyelték, elsőszámu kinzói voltak azoknak,

AZ ÚJ PARTNER

Irtta: SZEKFÜ GYULA

Székfű Gyula egyetemi tanár, a nagy magyar történetíró, a magyar köztársaság első moszkvai követe írta ezt a cikket az „Új Magyarország” számára. Székfű, a magyar konzervatív katolizmus egyik vezéregyénisége, aki határozott támogatója volt az ellenforradalom nyomán kialakult Bethlen István kormányának, a világesemények hatása alatt egyre világosabbra és tisztábban feismerte, hogy a magyarságnak szembe kell fordulnia a hitleri rabjómperializmussal. A második világháborút követően megérett az idő, amikor a német fasizmus felkészült a világ békéjének megbontására, már felhangzott figyelmeztető szava. A háboru alatt pedig egyike volt a szellemi ellenállás vezetőinek, akiknek a „Magyar Nemzet”-ben és a „Népszava”-ban megjelent írásai következetesen rámutattak az egyedül helyes útra.

Ez az írás, melyet egy-két lényeges részlet kihagyásával közlünk, újabb bizonyítéka annak, hogy Székfű Gyula a tudós körletességénél és a pillantásánál és a becsületos magyar realitásánál mérni föl a helyzetet és vonja le a következtetéseket. Távlatokat nyitó írása minden bizonnyal hozzájárul a magyarság helyes, jövőjéhez igazodó szemléletének kialakításához.

A közirónak kell kigyomlálnia mindazon tévhitet, hiedelmet, meggyőződést meredevett hibás szemléletet, ami a mult hagyatékaként még él a fejekben, vagy talán csak az ösztönélet mélyén meghagyódva, hogy azután néha, a mult kísértéként merüljön fel váratlanul, döbbenetet keltően. Miként legutóbb a vérvád szörnyű meséje is.

Ezeket a maradványokat egyenként kiemelni és felmutatni a maguk valóságában, éppen nem kellemes feladat — az ember jóérzése, izlése, egész embersége visszajárt a primitív képzetek elszigetelésétől, melyek feldult idegéletünkben és támolygó szellemiségünkben még mindig élnek és időnkint kitörnek. Annyira alantásk a képzetek, hogy az ember néha lealacsonyítja érzi magát, ha velük foglalkozik. De ha nem törődünk velük s elmegyünk mellettük, tovább végzik romboló munkájukat ebben a nyilvánvalóan beteg nemzeti szervezetben.

A „hintapolitiká”-t el kell felejteni

Most csak egy ilyen lealacsonyító szöveg mutat rá a politikai síkron. Gyakran lehet hallani, olyanok részéről is, akik a hitlerizmus ellenségei voltak, azt a szemrehányást, hogy akik ma támogatják a Kelet felé néző bel- és külpolitikát, azok ugyanazt teszik, mint Nyugat felé korábban a hitleristák: az ország függetlenségét árulják és árusítják. Ezek szerint a magyar köteleesség manapság éppúgy tartózkodás, a közügyekben részt nem vétel, csendes szabotálás, vagy éppen többé-kevésbé demonstratív ellenállás, mint a háboru alatt a német iránnyal szemben. Az egésznek hátterébe pedig azt a hitet találjuk, hogy a mai keleti kapcsolatok éppoly rövidéletűek lesznek, mint voltak a hitlerizmussal való kapcsolatok — a mai helyzet gyökeresen meg fog változni és végső fokon egyénileg nézve a dolgokat, minek kompromittálnók magunkat ez átmeneti és emellett veszedelmes irány támogatásával?

Ez persze primitív kérdés, nem igazság, s vele szemben esőtől lehetne hozni hasonlóképpen primitív, már közhellyé vált igazságokat. Ezeket, azt hiszem, mindenki tudja, de helytelenül felfogott nemzeti büszkeségből nem hajlandó bevallani. Valamint az egyszerű földrajzi ismereteket sem: az új északi határvonalat, s abból származó új szomszédságot, meg azt, hogy nyugati határainkon nincs többé és belátható időn belül nem is lesz szilárd konzisztenciájú állam, mely mostani helyzetünket megváltoztatná. Már Zápolyai János király segítségkérő követének megmondta VIII. Henrik angol király, a nagy realista, hogy Magyarország tulságosan messze van és nem segíthet rajta. És a mai angolok nem kevesebb hívös realizmussal nézik dolgunkat s a repülőgép korszakában sem fejedkeznek meg saját érdekajkáról, melyek nem kívánának konfliktusokat... A „hintapolitikát” nemcsak szótárunkból, hanem emlékezetünkéből is ki kell törölnünk. Itt csak egy segíthet olyan gyorsan, mint szikszéges: az ismeretanyag közlése és befogadása, azon ismereteké, melyek az új keleti szomszédunk állami erejére és hatalmára vonatkoznak.

Az átmeneti problémája

Itt is elhagyhatjuk a körömet dolgokat. Azt, hogy a szovjet birodalom a Föld egyhatodát foglalja magában, kétszázmillió lakosa van és természeti kincsai részben feltárva, részben még a föld színe alatt, a világ leggazdagabb országává teszik. Ezek a pozitív értékek meg voltak a cári Oroszország kezében is, de nem tudták megakadályozni annak gyöngesé-

gét, majd bukását és teljes felbomlását. Azt mindenki tudja, hogy a cári birodalom helyén már régen, majdnem harminc év óta más ország áll, de ezt az új alakulatot, a maga valóságában, polgári körjeinkben ma is sokan félreismerik. Először is — és ez minden hibás szemléletnek egyik főforrása — összetévesztik a mai szovjet birodalom berendezését azon véres anarchiával, melyen Oroszországnak a cári birodalom bukása után keresztül kellett mennie. Középosztályunk tekintélyes részében a szovjet ország fogalma ma is össze van kötve történeti, kivégzéses emlékekkel: s nem utolsó sorban az éhínséggel, melynek emlékében ma is vannak még, akik csodálkozva hallanak a mai Szovjet ország termékenységről, a városok bőséges ellátásáról. Nézetem szerint ezeknek az átmeneti éveknek történetét külön kellene közölni a magyar közönséggel, mely akkor végleg megérthetné, hogy egy ország, melynek területén négy-öt idegen sereg, kalandorok vezetése alatt, fogott össze az ellenforradalommal és gyakorolt rémuralmat, nem fejezhette be ezt a korszakát más eszközökkel, mint ugyancsak a polgárháboru szigorával, kivétel nélküli uralmával és igazsággal.

Az emberiség bármily lassu emelkedése is csak a nyomor, éhínség, vérontás tengeréből indul el s az is világos, hogy a történetben vannak kaotikus korszakok, melynek véres anarchiájából soha semmi jó nem következhet — ilyen volt a hitleri, a germán vezetés korszaka. Viszont vannak forradalmak, melyek megnyugodva az emberiség történetében, új korszakot jelentenek, egy-két lépést a széles tömegek számára az értelem, szeretet és humanitás felé.

Az 1917-es forradalom kétségtelenül a világtörténelem legnagyobb ilyenemű forradalma volt s amikor Leninnek s vele és utána Sztálinnak sikerült végre, évek emberfeletti munkájával, a forradalom helyén normalizált államéletet, tervszerűen vezetett gazdaságot és társadalmat teremteni, akkor egyszerre itt állott egy új, soha nem látott nagy birodalom szilárdai változásainak.

Mindenkit a maga helyére

Az új szovjet állam a lehetőség szerint eldobta magát Oroszország korábbi berendezéseit, felszámolt a multtal; a politikai és társadalmi élet archaikus maradványaival, s ezen túl az egész kapitalista társadalmi rendszerrel. Minden új itt, mentes a történelmi alkotmányok és jogrendszerek homályától és komplikáltagsától, melyben az egyes ember eltévedt és végül nem tudja, mit kell tennie és hová tartozik. Itt minden embernek megvan a maga helye, mely leginkább megfelel tehetségének s amelyre őt hosszú nevelés készít elő, legfőbbképp már zenge gyermekora óta. A szovjet berendezés nem hagyja az embert egyedül: mindenkit beállít valamely kisebb, közeli közösségbe, a munkást üzembe, a földműveset kolhozába, a „szabad művészetek” embereit, az orvost, a festőt, a

zenészt, az írókat a saját szervezetükbe, az utcai fegyvertartást, a sarki virágüzret az ő külön céheikbe. Az individuális világban ez gyakran a lehetőség korlátozását jelentené, itt támogatása, segítséget, az egyén eszközeinek a közösség erejével való megsokszorozását.

Az állam nem elvont lény

Ami magában véve nem új és nem is csodálatos dolog. Csodálatossá az teszi, hogy ilyen kisebb közösségekben nem kevesebb, mint kétszázmillió ember él s ezek a kisebb közösségek nagyobb egységbe vannak foglalva, melyek mind több emberre és mind nagyobb területekre terjednek ki, hogy végül minden szál, Kamcsatkától Ungvárig, Karéliától Kijátsziáig összefusson a moszkvai központban. A szervezetet nem lehet egyszerűen „szovjet közigazgatásnak” nevezni: a szovjet kormányzás távolról sem merül ki a tömegek közigazgatásában, van benne a közigazgatás és politikai kormányzás külön gazdasági, kulturális és társadalmi momentum is. Az állam nem elvont lény, emberekből áll és velük foglalkozik, az egyén pedig joggal érzi, hogy része ennek a hatalmas birodalomnak, mely annyi sok gondja közt az ő kicsi borsával is törődik. Ahol, mint eddig egyedül a Szovjetunióban, nép és kormány minden közbene forma nélkül egybeesnek, ugyanazt a célt szolgálják, a nép s egyedi anyagi és szellemi emelését, a „közjót”, érthető, hogy azok számára, akik benne élnek, az egyetlen demokrácia, az igazi, a mindenké.

Melegebb családi fészek

A szovjet gyermeket nem veszik ki a családból, mely általában melegebb fészek, jobban óvja és ápolja a gyermeket, a sok gyermeket, mint nálunk az anyifélekép töredezőben lévő családi kör. Külön helyi, hatósági feladat itt a törvénytelni szülőket felkeresni és a gyermek érdekében házasságra, családi életre rábeszélni. Az állam tehát nem szól bele a családi nevelésbe, de már az iskolában észreveszi, kipróbálja a tehetséget s ettől kezdve átvászi a nevelés anyai gondját. A nagy birodalom minden tartományában felkutatják a tehetségeket, támogatják nemcsak ingyenes iskolával, hanem bsz. öndíjakkal is. A legtöbb egyetemi hallgató, éppen ezért, mert tehetségesnek ismerték fel és egyetemre bocsátották, szülőijéből él, nem fényűző, hanem diákosan. Aki nem alkalmas ilyen pályára, azt ipari, mesteremberi munkára képezik ki, ugyancsak az állam költségén. Manapság a háboru nyomán igen sok az apátlan-anyátlan árva, akik intézetekben nevelkednek, nem egy városi házban, hanem a környéken, földek között, erdő és víz mellett, felügyelet alatt, mely nem ismeri az ütés és verés fogalmát.

A szovjet nevelési elvok ismeretében most már világosabban látható ez a szintetartalan szelekció, mely kiemelt tömegeket az öröklet családi foglalkozásból, de ezzel még nem szakítja el az egyén

és család kapcsolatait, a kiemelt egyénem is helyezi el új osztályba, ahol hivatásának megfelelő kört ad neki.

Osztályok nélkül

A társadalom egy szinjet sem a hadsereg, sem a legmagasabb bürokrácia tesz zavarja, melyek pedig a történet tanúsága szerint leginkább hajlamosak állami alkotni az államban, vezető osztályt az osztály nélküli társadalomban. A hadsereg itt annyira néphadsereg, hogy a kettőnek határai teljesen elmosódnak: a kettő egy. Polgári emberek katonai ranggal bírnak, civilruhájukon hordják hadi kitüntéseiket, a tényleges katonák benne élnek a polgári társadalomban s ha az ember elme egy-egy „kulturparkba”, a nép és kultúra számára általánosított Margitszigetre, a leggyakoribb jelenség a polgári forgatagban a tiszték, kézen vezerve gyermekeiket s mellettük feleség és civil rokonság. A helyzet teljes félreismerése volna, ha valaki nyugati analógiák alapján azt képzelné, hogy katonaság és polgári társadalom közt kifejlődne két bármilyen ellentét. A Vörös Hadsereg tábornokai igen előkelő helyet foglalnak el, de mellettük ott vannak a szovjet kormány tagjai, a politikai és gazdasági vezetők, valamint a tudomány legelső képviselői, az Akadémia tagjai. De amint a tábornokok beletartoznak a népbe, onnan jöttek, az szolgálják, ugyanúgy a politikai vezetők és a magas hivatalnokok is. A nép, a különböző, azzal ellentétes, saját célokat követelő alakulat elképzelhetetlen itt, annyira hatalmas, anyagi, szellemi téren egyaránt a népi elem az egyetlen, melyben a társadalom lakói ma élni, létezni tudnak.

Már nem kísérlet

A szovjet viszonyokról amnyit írtak eddig is, hogy sok igazságot már mint köz. helyet tud mindenki. Így a szovjet berendezés állandóságát és akadály nélküli síma életét biztosító tényeket: az egyéni célu magángazdálkodás ki van küszöbölve, a termelés biztosítva és évekkel előre kiszámítva, sztrájk nincs, a közlekedést és szállítást csak elemi nehézségek akadályozhatják, miket tervszerűleg legyőznek, a Vörös Hadsereg hatalmas erőforrásai békében is a nép javát szolgálják és még sok más ilyen tény.

Mindez azt bizonyítja, hogy a szovjet birodalom ma már nem kísérlet, próbálkozás, aminek szokták néha Nyugaton tartani: történelmi előzményeiből érthetően a legszilárdabb, meg nem ingatható államalakulat, mérhetetlen erőforrásokkal, előrelátó vezetés alatt. Veled az egész világnak számolnia kell — időbeli limitálás nélkül. Látjuk, a világ többi hatalmasai számolnak is vele.

Es lehetséges volna, hogy éppen mi ne számolnánk vele, világhatalmas új partnerünkkel?!

Butor, szőnyeg, írógép és egyéb értéktárgyak vétele, eladása.

„UNICOM”
Kossuth Lajos-utca 20. Telef. 508.

Általános és nemzetközi Szállítási Vállalat
Szabadság-tér 27. Telefon 617.

Lelépés nélkül megtekintheti csütörtökön!

Garzonlakás kiadó

Felvilágosítással szolgálnak minden nap 5, 7 és 9 óraker

TURAY, SIMOR, BALNAI a

Vasárnap délelőtt 11 óraker matinél CAPITOL-mezgőiben

Hallgassa meg Sárdy János dalát: „Te vagy a dal” az Urániában.
Partnerei: Sennyei Vera, Szabó Klári, Vaszary, Kőváry, Toronyi, Teleky Kamill

Gheorghiu-Dej a kétarcú reakcióról

ciális és a kujurmunka igen eredményes volt. A hazatérő és átutazó foglyok megvendégelése során 148,300 személyt láttak el ajándékkal. A Demokrata Nők Szövetségével az együttműködés barátságos. Részvétel a csoport a nyári napközli otthon munkájában.

A jelentések sorában Maros-Torda megye következett, amelynek női csoportja 1209 tagból áll. A többi szervezetet teljes az összeműködés és eredményes kujurmunát végeznek. A hadifoglyok részére élelmiszerről gondoskodtak. A marosvásárhelyi csoport 500 taggal rendelkezik. Napközli otthon szervezetek, bölcsődéket állítottak fel, szegény diákokat támogattak.

Nagyiküküllő megye női csoportja 3525 taggal bír, Medgyesen 1750 tag van. Szociális téren Segesváron szépen folyik a munka, Medgyesén a hazatérő foglyokat el látták. Közművelődési téren is szép munka folyik.

Szatmár megyében természetesen folyik a női csoport munkája. Negyvenöt tanító és övönös részére értekezletet tartottak és megbeszéltek a gyermekek érdekében technikai. Hátér női tag van és ezek a hadifoglyok és katonák élelmézése tekintetében is összefogóan dolgoztak.

Szeben megye női csoportja 1221 taggal bír, Nagyszebenben 818 tag van. Szegény gyermekeknek ruhákat szereztek, tervbevételek gyermekotthon felállítását.

Szelejk-Doboka megye női Désen, Szamosújváron és Székén dolgoznak. Désen 500 tag van.

Szilágy megyében Zilahon 360 női tag van. Nagy szeretettel gondoskodtak az átutazó hadifoglyokról. A választásokkal kapcsolatban politikai felvilágosításokat rendeztek. Nagykárolyban a MNSz fogolyjelölő könyvét állított fel az állomáson, ahol eddig 87,612 foglyot láttak el.

Mit jelent a vendéglátó Temes-Torontál megye?

Temesváron a vendéglátó szervezet jelentőségét Bálint Rozália terjesztette elő. A jelentés szerint a temesmegyei női csoportnak 14,746 tagja van, 60 községben megalakult a női bizottság, 11 községben van napközli otthon, Temesváron körülbelül 3500 női tag van, ezek legnagyobb része dolgozó nő. A női bizottság megalakulása óta 7 megyei gyűlést tartottak, 12 járási szinten és nagyobb községekben külön is voltak női gyűlések.

Údvörhely megye női csoportja 16,573 taggal bír. Kórházi célokra számmilliónál többet adományoztak. Széles körű kultúrabadást rendeztek, szegény diákokat segítettek. Iskolákat szerveztek, ahol a nőket politikailag felvilágosították.

Máramaros megye női csoportja 3000 tagra emelkedett. A magyar nők háziroháza járva szervezték meg a magyarságot. A katolikus és református egyház jelkesen együtt dolgozott a MNSz-szel.

Ujváradnak Szörény megye jelentése következett. A megyében szórvaosan élnek a magyarok, a női csoportnak 2183 tagja van. Több sereget terjesztett elő, amikor egyes falvakban a nők közbenjárása jutott el a panaszos ügyet. A magyar nők résztvettek az anya- és gyermekvédelemben, a kórházak látogatásában, gyermekotthonok látogatásában.

Gheorghiu Gheorghiu-Dejnek általunk is ismertett beszéde a sovinszta és revizionista áramlatokról most megjelent füzetekben magyarul is. A beszéd nagy jelentőségét nemcsak az határozza meg, hogy a mai történelmi pillanatok legérzékenyebb kérdésével foglalkozik, hanem az is, hogy a román haladó demokráciában döntő szerepet játszó politikai tényező, a Kommunista Párt főtitkára mondta el. Ennek a beszédnek azonban nemzetközi jelentősége is van nemcsak a párisi békeértekezlet folytán, hanem azon egyszerű tényről fogva is, hogy Európának ma egyetlen polgári berendezkedésű országa sincs, hol a nemzetközi kérdés helyes megoldásának olyan jelentősége lenne, mint Romániában. Nekünk, itt élő magyaroknak pedig mérhetetlenül fontos ismerni, hogy milyen irányelveket vall a román demokrácia e kimagasló tényezője, hiszen ezek az irányelvek a román néppel összekötött sorsunkat nagy mértékben határozzák meg a jövőre.

A beszéd bevezető része a revizionizmusnak azon védőivel foglalkozik, akik nemzetközi fórumokon azt állítják, hogy a Groza-kormány semmilyen sem különbözik az elmúlt két évtized különböző kormányaitól és hogy az éppen úgy a magyar elem elnyomására törekszik, mint a „történelmi” kormányok.

Gheorghiu-Dej ezzel az állítással szemben a következőket állítja meg:

„Az osztrák-magyar impérium és a román-magyar reakciós kormányzatok egyaránt felelősek az erdélyi magyarok és románok közötti sovinszta gyűlölet és az elmentek mesterséges előidézéséért és rendszeres táplálásért.”

A történelem pedig nem viharzik el nyomtalanul a népek felett. Bélyegét mélyen beült az emberekbe. Gheorghiu-Dej ezzel számol, amikor megállapítja,

„Ez a politika tagadhatatlanul mély nyomokat hagyott az erdélyi lakosság jelentős részének gondolkodásában és lelkeiben, amit a román sovinszták és a magyar revizionisták ki is használnak.”

„A demokrácia erők által 1945 március 6 előtt javasolt kormányzati munkaterv kereshetősége, éppen ezért sok nehézségbe ütközött. Ezen nehézségek ellenére a Groza-kormány teljesítményei a kormány ígéretével közötti teljes összhangról tanuskodnak mind az ország általános problémáiban, mind az együtt járó nemzetiségekkel szembeni politikáiban.”

Es itt rámutat Gheorghiu-Dej arra, hogy a román és magyar nép természetes törekvéssel mögött olyan erők is működnek, amelyek, bár ellenfeleseknek tűnnek, éppen abban közelebb egymással, hogy egyformán elkövetik a demokráciának, amely gazdasági és politikai hatalmukat máris megbuktatta, vagy megbuktatással fenyegeti.

„A román sovinsztáknak — jelentette ki — és a magyar revizionistáknak közös érdeke a demokrácia megbuktatása. A revizionizmus ügynekei a Groza-kormány ellen harcolnak és kijárat támogatják, mert azt remélik, hogy egy esetleges Maniu-kormány

reménytel lehetőséget adnának propagandájuk folozására.”

Ezek után megállapította Gheorghiu-Dej, hogy a történelmi pártok azt állítják, „Erdélyben a legmerészebb nemzeti jogokat és a legváratlanabb szabadságokat adták a magyaroknak”. Azt, amit a „történelmi” pártok uszításra használnak fel, valóban „várakozni” érintette a revizionista kövöket, mert ezek a jogok csökkentik a román demokrácia elleni izgatásuk lehetőségét.

Ezek után kifejti, hogy a román és a magyar reakció összejátszásának újabb tanujelét tapasztalhatta az ország a párisi békeértekezlet előestéjén. A történelmi pártok ugyanis fokozták uszításukat, hogy a magyar revizionisták Párisban azok a „bizonyos állapothoz”-ra mutathassanak rá, amelyek között a romániai magyar lakosság él.

„Uszításukban — jelentette ki — a történelmi pártok idhangsúlyozták a hortyista uralkodóknak a román lakosság ellen követett tetteit, de hallgatnak azokról a büntetésekről, amelyeket az 6 bírnézes-égyikkkel Antonescu követett el. Nem beszélnek az 1940 évi reakciós kormányzatokról és hallgatnak azokról a rémtettekéről, amelyeket Maniu fegyveres bandái követtek el Szárazaján, Egeresen és másutt.

A Kommunista Párt kritikát és önkritikát jellemre vet fényt, amit Gheorghiu-Dej Lucretiu Patrascanunak sok elentmondást és a magyar közvéleményben komoly nyugtalanságot kiváltott kolozsvári beszédéről mondott. Patrascanu beszédét mind a román történelmi pártok, mind a magyar reakciós körök a Kommunista Párt „taktikai”, sőt politikai magatartásbeli változásának könyveték el. Ezekre a hamis következtetésekre Gheorghiu-Dej világos és határozott választ ad.

A Központi Bizottság — állapítja meg — egyhanguan úgy találta, hogy Lucretiu Patrascanu kolozsvári beszédében hibát követett el. Lucretiu Patrascanu ugyanis azt állította Kolozsváron, hogy 1918 után mind a román, mind a magyar lakosság számára új életforrások nyíltak meg. Támadásának főüzét a magyar revizionisták ellen irányította és nem hangsúlyozta ki a történelmi pártok politikai felelőséget a sovinszta gyűlölet szításában. Nem hangsúlyozta ki azt, hogy az erdélyi magyar lakosság a múltban nemzeti elnyomatásban élt és nem mutatott rá azokra a legutóbbi provokációkra, amelyek a történelmi pártok kezdeményeztek és szerveztek.

„A történelmi pártok és a kormányt támogató erők között a különbség az, hogy míg a történelmi pártok a nemzetiségi elnyomatás vonalán állnak, a demokrácia erők — éljünk a Kommunista Párttal! — úgy tekintik az együttélő nemzetiségek teljes jogegyenlőségét, mint a demokrácia fejlődésének és megszilárdításának egyik feltételét.”

Gheorghiu-Dej beszédének ismerete az itt élő magyarokra nézve annál nagyobb jelentőségű, mert kétségtelenül fordulatot jelentett, nem a Kommunista Párton belül, amelynek a nemzetiségi kérdésben elfoglalt álláspontja eddig is egyik legfőbb táma-

szunk volt, hanem magában a társadalomban. Ez a határozott állásfoglalás az érvelés és valóságával és azaz a tekintélyvel, amellyel a Kommunista Párt és főtitkára, Gheorghiu-Dej rendelkezik, kihatott számos olyan tényezőre, amelyek a mindennapi életünkben is éreztetik hatásukat. Nem véletlen, hogy Gheorghiu-Dej beszéde után a magyarok uszítását a demokrácia erők Erdélyben nagymértékben letörték s ahol még mindig feljebb, korántsem meg az a visszhangja a román közvéleményben, mint néhány hónappal ezelőtt volt.

Nehézségek még vannak és lesznek is, de olyan szövetségesekkel, mint Gheorghiu-Dej és pártja, kétségtelenül diadajra visszük nemzeteli jogegyenlőségünk minden vonalon megvalósításra váró ügyét.

Krassó-Szörény megyében két új múzeum építenek

LUGOS. — Krassó-Szörény megyében a háborús rombolások helyreállításával kapcsolatosan két nagyszabású új országutató építenek, amelyek költségeinek fedezésére a kormány többmilliárd lejt utalt ki.

Az országutak közül az egyik Orsovával köti össze Lugost. Ezt a múzeum a „Világosság” utóirat építi és szélessége, valamint szerkezete hasonlatos a bukaresti — temesvári múzeumhoz.

A másik új múzeum Resicától indul ki, Erdély felé hajad és keresztelje a lugosi múzeumot. Ezt a múzeum a bukaresti „Drumuri Moderne” utóirat építi.

Dr. PISTINER
fogorvosi rendelőt nyitott
Mária királyné-utca 6 szám
alatt (volt Dr. Lázár-rendelő).

Modern
hangos, normál mozivetítőgép,
hanaszórókkal, vetítőlóvszonnal,
erősítővel, lekereselővel, stb.
eladó.
Kovács Kálmán, Sepsiszentgyörgy
Malinowszki-utca 43 szám.

Kerékpárt
jó gumikkal
megvételre keresek.
Cím a kiadóban.

A sebek kölcsönösök

Két emberrel beszélgettem át multkoriban egy egész éjszakát, két emberrel, akik a meggyőződés szilárdaságával és a szenvedélyteljes hevéllyel gyűlötek bennünket magyarokat. Persze most könnyű lenne torzítani és egyzsidósítani, hogy bemutassam a sovinszta vezetőknek és körképnek adjak a nemzeti elfogultságról és gyűlölködésről. Körkép helyett azonban inkább a körképöt választom s itt mindjárt bevezetül megállapítom, hogy ez a két magyar-gyűlölségteljesüléssel jöhíszemű volt.

Egy vasúti fiúknak kegyelmeztünk össze Tóvisen s Arad felé zútykolt bennünket a vonat. A fénytelen, vak éjszakában anélkül, hogy ismertük volna egymást s anélkül, hogy reménye lenne egy utóbb találkozásnak, azt hiszem, az ember lehetőségeinek határáig elmentünk beszélgetni.

Mindenekelőtt természetesen politikára került a szó. Hiszen az embernek és mindenképp eddig tartózan lennével vőlna és vőlna a küzdőéletet a maga politikai nézetéről. Hiszen az embernek egyike bukaresti kiskereskedő volt, a másik a temesvári Politechnikum hallgatója. Minthát szenvedélyesen fejtették politikai nézeteiket, mindkettő többször is

hangsúlyozta, hogy nem érdeklődnek a politika iránt, nem is szeretnek vele foglalkozni, ők egyszerű köznapok polgármesterek, akik csak a saját dolgaikkal törődnek.

Meglehetősen beszéltek románul s egy pár elejtett mondatomból egészen bizonyosan nem vehették észre, hogy magyar vagyok. Így hát amikor a magyarság dolgára terelem a szót, gátlás nélkül, nyílt feszítéssel beszéltek. Mindketten megegyeztek abban, hogy a magyarokat gyűlölik, hogy a románság egyik nagy baja és veszedelme az, hogy Erdélyben magyarok is élnek, akik lehetetlenné teszik a valóban erőt és becsületos emberi életet.

Ahelyett, hogy vádiba szálltam volna velük, inkább faggattam kezdtem őket. Így aztán megtudtam, hogy a magyar barbarság az emberi és európai civilizáció egyik ősi ellensége, azazal fogja, zki tulajdonát sokszor tudott elfoglalni s egyébre, mint ölé.

Küldésre, sohasem volt köpös. Ezt nagyobbrazt a diák mondotta s hogy honnan szerezhetné nézetét, ezt igazán nem néhez kijá-

lál. A bukaresti kiskereskedő aztán hozzátette a magáét. Közölte, hogy a magyarok általában, egészen ritka kivételtől eltekintve, rossz emberek, megbízhatatlanok, hazudnak, csalnak, lopnak, becsapják a becsületos embert. Végül aztán összefogtak ketten s megállapították, hogy a magyar a lecsenyábbrendű fajta, s így nyilvánvalóan a lecsenyábbrendű sorban is kell élnie. A jelenlegi állapotok pedig, amikor Romániában a magyaroknak több joga van, mint a románoknak és amikor a magyarok és az ősi panaszainak az országban, nem tarthatnak csakál.

Persze, ha én most erre azt mondom nekik, hogy amit elöndáltak, a legzáróbb és legjellegzetesebb fasizmus, akkor üszerezzünk. Veszedelmeik pedig általában nem igen szokták jó származni. Vita helyett ezt mondtam hát nekik, hogy nagyon helyes, hiszem tehát, nál a megoldás. Mit lehet csinálni.

Ki kell találni felejtelen a magyarokat? — vettem fel a kérdést. A diák színel az ilyen nagy tömegű technikailag majdnem kivétel nélkül volna s csak rep-

temtő tragédiák szülőanyja lenne. Egyébként sincsen hozzá erkölcsi alap, hiszen a magyarság őslakó ezen a földön.

— Nem kívánhatom másnak, amit nem szeretünk, ha velem történe — fogalmarta meg választát a bukaresti kiskereskedő s látom, őszintén mondták mindketten, amit gondolnak.

Nyilvánvaló volt éjtem, hogy nem rosszszemű, hanem csak helytelenül tájékozott emberekkel volt dolgom, akik egyszerűen, kritika nélkül elfogadták azt, amit iskolájuk és megszokott újságjuk esztendőknél át közvetítettek az agyukba prófét, amit politikusok hirdettek, mint egy-egy igazságot.

— Mi hát a megoldás? — vettem fel, minthát közöltem velük, hogy magyar vagyok.

— A magyarok most azt mondják, hogy barátaink, hogy maguk kell békülnünk, együtt kell élnünk. Tettekkel kell belbizonyítanunk, hogy valóban akarják ezt. Mi, becsületos román emberek, nem hiszünk a szavaknak, csak a tetteknek — mondtotta a diák s a kereskedő rábillantott.

se, szorgalmazása, a kölcsönös megismerés előmozdítása minden becérletes munkának és magyarnak legsebb feladata.

Fantomok eken harcolunk. Két nép, két együtt és egymás mellett élő népreát torzították el a szerílen és következetesen gyűlölet tükrében s láttak nagy rémet, szörnyeteg vérengző vadállatot bezz a másikkal.

Tisztára simítani e tükre felületét, elizni a fantomot, ez a mai nagyonnyon néhez, küzdelmek és csajlódásokkal járó, elodázhatatlanul sürgőfeladatunk.

Hiszünk abban, hogy tudatos bejkeverők elkiméletlen harc mellett tévelygő, jöhíszemű gyargyűlöletet és jöhíszemű romángyűlöletet kövölni lehet vinni s ez a zős ut a jöhíszemű merés utja, melyet elhangsúlyozni, melyet elprófétálni sohasem lehet.

Es még egy: az, amit a temesvári diák mondott. Cselekedetekkel zonygaszunk kölcsönnap-nap után, hogy elfenséget alarunk csak jenni. A cselekedetek zonytétkával győzzük vérbeporuló gyűlölet ágastódó gyanakvást nytegett.

HÍREK

VILÁGOSSÁG

A Romániai Magyar Népi Szövetség központi naplaja.
Kolozsvári szerkesztőség és kiadóhivatal: Brassai-utca 7. Távbeszélő 258.

Bonchidai példa

BONCHIDA. — A MNSZ bonchidai szervezete gyűjtést rendezett a faluban a legsúlyosabb nemrégiben megrokknava házatért Demény Mihály odaváló fiatal szegénysorsú földműves megsegítésére. A szerencsétlen ember háromévi szenvedés után félábrándban tért vissza otthonába. A bonchidai MNSZ több mint 600.000 ezer lejt gyűjtött: s ebből milliókat vásárolt a rokknant számára. Bonchida magyar gardái és asszonyai a megyei szervezet segítségével 50 százalékos kedvezményes áron bakancsot is szereztek a Dermata munkásoktól. Az üzemi munkásaival: Boros Györgyné bonchidai asszony mondott köszönetet a kedvezményes adományért.

A GRAFIKAI MUNKÁSOK SZAKSZERVEZETE értesíti tagjait, hogy ma délután 3 órakor rendkívüli taggyűlést tart a Minerva kulturtermében, Brassai-utca 5 ajtó.

A MAGANTI SZERVIZELŐK ÉS KERESKEDELMI ALKALMAZOTTAK SZAKSZERVEZETE felhívja összes tagjait, hogy augusztus 23-án, pénteken reggel 8 óra 15 perckor az ünnepélyen való részvételre a szakszervezet helyiségében jelenjenek meg.

A CIONISTA HELYSZOPORT lapunk után felszólítja tagjait, hogy teljes számban vegyenek részt az augusztus 23-iki ünnepélyen. Gyülekezés reggel 8 órakor az Eötvös-utca 12. szám alatti Tarbutth-iskola udvarán.

Felhívjuk a motorkerékpárosok figyelmét, hogy augusztus 23-án minden motorkerékpáros okvetlenül vegyen részt a felvonuláson. További részletek minden este 9 órakor a Moto-Clubban.

VARGA ISTVÁN Kolozsváron, Izabella-utca 10. szám alatt lakó szabómester annak közlésére kérte fel lapunkat, hogy nem azonos az a Varga István kolozsvári, Traian-utca 16. szám alatt lakó mechanikussal, aki Jávör Pál filmszínház ingóságait ellopta és akit a rendőrség letartóztatott.

A KOLOSZVÁRI ÜGYVÉDI KAMARA TISZTOGATÓ BIZOTTSÁGA MEGKEZDTE MŰKÖDÉSÉT és a kamara hatáskörébe tartozó ügyvédek tisztogatását rövid idő alatt szándékozik elvégezni. A tisztogató bizottság felkéri mindazokat az ügyvédeket vagy magánszemélyeket, akiknek tudomásuk van olyan tényekről, melyek a kolozsvári, dési, tordai, illetve beszercei ügyvédi kamarák valamely tagjára vonatkoznak és az illetőt a kamarai tagságra méltatlanná teszik, szíveskedjenek ezeket a körülményeket 20 napon belül szóban vagy írásban a kolozsvári ügyvédi kamara tudomására hozni. (Igazságügyi palota, földszint, 38. számú ajtó).

KIKNEK ERKEZETT LEVELEK A ROMÁN VÖRÖSKERESZT KOLOSZVÁRI KIRENDELTSÉGHÍZ? A Román Vöröskereszt kolozsvári kirendeltségéhez legújabbán Oláh Kata'in, Kovács Istvánné és Kanizsai Lászlóné részére érkezett levél. Minchárom az utca és házszám feltüntetésére nélkül. A levelek a Román Vöröskereszt kirendeltségénél, Kossuth Lajos-utca 50. szám alatt vehetőek át délelőtt 9 órától 2 óráig.

SEGÍTSÉGET KÉR EGY MUNKAKÉPTELÉN MAGYAR HADIROKKANT. Sulyos rokkant, 68 éves, munkaképtelen, minden támasz nélküli, megtört ember kereste fel szerkesztőségünket és sulyos helyzetében lapunk útján a jószívű emberek anyagi támogatását és segítségét kéri. Mesnyi József volt közműves az első világháborúban Nagyváradon, a 4-es honvéd gyalogezrednél szolgált és a harcok során olyan sulyos sérülést szenvedett, hogy több mint 50 százalékos hadirokkantná nyilvánították. Az 1919. évi rokkantsági nyugdíjat kapott, majd ezt a csekély kertydíjat is beszüntették és csak az 1940-44. években folyósították részére újójeg. Az első világháború hadirokkantjainak nyugdíjkérdése jelenleg még nem nyert rendezést és így Mesnyi sem a Népvédelemről sem az IOVR-től eddig nem kapott semmiféle támogatást. Adományokat szerkesztőségünk közönlöttel fogad és a teljeszen munkaképtelen hadirokkantnak ajánljátja.

A KOLOSZVÁRI DEMOKRATA ZSIDÓ NÉPKÖZÖSSÉG felhívja a kolozsvári zsidóságot, hogy levélben vagy személyesen az augusztus 23-iki nagyváradi ünnepségen, Gyülekezés augusztus 23-án, pénteken reggel 8 órakor a Berthelet (Eötvös)-utca 12. szám alatti népiiskola udvarán, ahonnan a helyi zsidó közösség is a Szabadság-terre a népgyűlésre.

(*) ORVOSI HÍR. Dr. Farkas László szemorvos, szemoperatőr, volt egyetemi tanársegéd hazatért, Zola (volt Koros)-utca 11. Ferenciek templomával szembe.

Falusi egészségügyi tanácsadók szervez a Nők Demokrata Szövetsége

KOLOZSVAR. — A napokban két felvirágzott tehergépocsira figyeltek fel a főterj járóélelők. A gépek megkerülték a Szent Mihály-templomot, azian gyors ütemben elhajtottak.

Felírásuk: „A Romániai Nők Demokrata Szövetségének egészségügyi karavánja”, majd alatta: „Falvak népei, vigyázzatok gyermekeitek egészségére!” — hirdette, hogy segítséget visznek a falvak népének. Felkerestük a Március 6-utcaban a női szervezet vezetőjét. A nap munkájától agyonfáradt, de boldogarcu nők újságotlák: — Eljindítottuk egészségügyi karavánunkat első 10 napos körútjára. Négy orvosunk két apoijónóvel, gyógyszerrel, kötszerekkel indult, szappant, fertőtlenítőszerrel is küldünk a járványosított falvaknak. De nemcsak emnyit, Mi nem elégszünk meg csak az a kalmi segítséggel. Egyebet is viszünk a falvakra, Valamit, amj állanjó, s aminek a mj megyei szervezetünk volt a kezdeményezője. Ezzel az orvosj körúttal egyidejűleg szervezik meg karavánunk orvosaj minden faluban az első olyan „Falusi egészségügyi tanácsadó”, mely a falu asszonyaitól önkéntes segítősoportokat állít munkába. Ezek a falu vezetőivel és a helyi egészségügyi szervekkel együttműködnek a falu

egészségügyi színvonalának emelésében. Az eddigi tapasztalataink azt mutatják, hogy a falu népe nemcsak megéri, de értékeli is ilyenirányu kezdeményezésejüket.

— Megértették a lényegét — mondották — azt, hogy sorsuk intzésére most már nemcsak a sokat hangoztatott joguk, de módjuk is megvan. A falvak népe így nemcsak a vezetőktől és hivatalosaktól várja dolgai intzését, de maga lát hozzá, hogy segítsen magán, támogatva ezáltal a nagy nehézségekkel küzdő körvosok munkáját, akik a maguk részéről szintén nagy örömmel fogadták munkatervünket. A Nők Demokrata Szövetsége így segít a falvaknak.

A nők egyik vezetője, aktív értesüléseiket kapjuk, arra kéri, tolmácsoljuk a Nők Demokrata Szövetségének öszinte köszönetét a Demokrata Pártok Bjoldkjának s mindazoknak, akik a karaván szervezésében résztvettek, elsősorban Prodan János dr. egészségügyi főfelügyelőnek és Prodan Leon dr. városi tisztifőorvosnak.

Ezzel az önfeláldozó szép munkával lenyegesen hozzájárulnak a nők a falusi járványok, a gyermekhalandóság csökkentéséhez, a rosszkjmenetű, vagy végzetes szülések elhárításához.

Nyílt kipuffogóval...

A ma nap, alkonyattájt, végigballagtam a Farkas-utcán, elmélázva taposván a korán lehullt, öszt idész hársfaleveleket. Az jskolák színeidej kihajtságban halgattak, teljes volt a Szjencium — de hűvöske szeljből, levélzörejekből a muzsák sugdosását véltem kihajlani. — „Litteris et Piutaj Sacrum” — csillant meg fejem felet a majd két évszázados, aranybetűs felirat az egyik jskola homlokán. „A szent tudományoknak és áhitatnak...” Valahonnan egy emeleti ablakból ezüstös muzsika permetege hullt alá, szordjnos rádió ontotta; a templom pillérei közt meghuzódva egy vénséges-vén koldus emberpár rovacsojtta a napi kasszát és dinnjét evett, s mjndez oly megejtő és mélyrőljövő volt, hogy már-már magam is belekövíültem e megsejdtett, vélt örökkévalóságba...

Ekkor az utca alsó végéről — ahol a hagyomány szerint vajaha az utolsó kolozsvári boszorkány tanázott — eget-földetjáró morajlás indult; valami csattogás és bufogni kezdett, egy óriás öklendezésejhez hasonlóan vonaglott és fel-fejagott, s a közeledő orkánok és lapjnak irjzatával szakadt az utcára. A tempomablakon csőrön-pöjés futott végig, mint valami fogcsjkorogás, a rádiózene ijedt madárkaként rebent a homályba, a koldusok lába összeverődött, én pedig, mjntha repüljcsörjéj elöl menekültem, rémülten lapultam meg egy időpróbatl tempjompjllér tövében.

Nem „T. 34.” volt, nem is „Tigris”, sem a „VI”, vagy valamj ujszerű, ijtokzatos rakétaajvédék, még csak nem is többjonnás tehergépocsj. Csak egy incifinci és pökhendi motorkerékpárocscsa. Ujasa és istene: egy bujdogképj, gumiarcu egyén, az apokajpszis jovasajnak dolyfével ütöte meg, s jobbkezével s talpaival egyre nögaita, serkantjuzta a technika e szörnyzülleményét, az ördög lelkeből jelezett acéjsjkit; arca kéjesen meg-megvonaglott; a világ tejején, a haladás éjén, a civilizáció ormán érezhettem magat, s vad zakatával elvjharzott.

végigbőmpölygött a szent tudományok és áhitatok utcáján, meglódujt légrétegeket hagyva maga után.

A muzsák pincejyukba illantak, a templom sirtkamráiban rémülten kocogtak öszse néhai Cséri Veresfő György tudós szuperintendens, a kegyes profszorok és adakozó nagyasszonyok földj maradványai, az élők rémülten fogták be füllüket a kjskertekben és a jakásokban; a csecsemők felvinnyogtak ajmukban, a szjvbajosok pedig jejes borogatást szorítottak szörnyüeket rebbenő szjvükre.

Mert az apokajpszis jovasaja nyílt sisakkal, azaz nyitott kipuffogóval vágatott végig a városban. Az a tévhit fűti és ösztökéli a megveszekedett jovast, hogy a minél nagyobb zájcsapás, minél nagyobb emberség jeje; kicél és sötét életét azzal a céltudatos, elvjsejhejtelten jármacsjnjással akarja észrevéjteni; hadd tudja meg a világ, hogy ő is létezik, söt motorkerékpárcsajra is futotta neki ebben a világban. S e cél érdekében száguldozik a városban, tizerék életérzését órákra megkeserítve, egeti beje nyomorult létét mások éjetebe. Nem leplezj, nem „kamufalja” magat: nyílt sisakkal dolgozik, azaz nyitott kipuffogóval.

S nem akad, aki felháborodásában vasbotot dobna a küjllök közé, vagy hurokkal lerántaná ezt a veszett kutyánál is veszedő mesebb közjellenséget megbokrosodott vasjvóról; mi több: hatóságj közeg sem akad, aki legalább felírna, vagy megintené. Ez utóból tény a legelszomorítóbb.

A muzsák és a hajtak tiszteletben tartását egy, közjelkedési eszközzel nyílt kipuffogós motorkerékpárl választó egyéntől nem is várjuk el. De azt talán mégis megkövetelhetjük, hogy legalább az élöket kiméjje. Vagy neki volna igazja? Tán az olyan élők, akik nem tudják eljeme megszervezni önjvedelmüket, nem is érdemelnék kiméjletet?

kül, de a magántulajdon tiszteletben tartásával s azzal a szándékkal, hogy lehetőleg minden tettelével a családja és a nemzet épülését szolgálja melyhez tartozik.

— Mi, román írók — szegezte le — szeretettel fogtunk öszse minden nemzetbeli közimunkással a demokrácia győzelmeért, mert a demokrácia a szabadság és az önkéntes öszjetartás igazi uralma, melyben a nemzeti sajtóosságok megöriződnek, az alkotó-készség pedig az egyetemesbe igazodik s a haladás végleges megvalósítását szolgálják az új idők szellemében.

— Mi természetien és gyakorlatian is — hangoztatta — a magyar és a román nép kölcsönös megismerkedésén, gazdasági és kulturális előhaladásán akarunk munkálkodni, mert ezzel vélünk hozzájárulni egy jobb és igazabb új világg megszjárdításához, mindeneknek teljes meglégedésére. Mi, román írók, a magyar néphez fordul, va azt szeretnénk, hogy értékelje a mi szeretetünket. S hogy testvériesülést iránti vágyunkat kinyilvánítsuk és megszereljjük, kinyujtott, baráti kézzel öleljük magunkhoz a magyar népet és teljes szjvből kiáltjuk: „Éljen mindörökre a román-magyar szellemi barátság!”

Mi vagyunk az összekötő láncszem

A román írói közvéleményt tükröző beszédre magyar részről Mélijusz József, a Romániai Magyar Írószövetség főtitkárának beszéde volt a válasz, amely az erdélyi magyar írók magatartását tolmácsolta.

— Biztosíthatjuk Önöket — mondotta Mélijusz —, hogy a közel kétmilliónyi románjai magyarság demokráciája és e nép írói köteleességüknek eleget is tesznek. Tudjuk, hogy a két ország, Románia és Magyarország békes öszszakapcsolódásában mi vagyunk az összekötő láncszem és ugyanakkor, amikor öntudatosan küzdünk a demokráciában nemzeti egyenjogúságunk megvalósításáért, küzdelmünk elvéljeshatatlann a román nemzet demokráciájától. Önmagunk, a béke és a két nemzet elleni merénylet minden téves és a román demokráciától elszakadó magyar lépés.

— Engedjék meg — folytatta —, hogy írökhöz és igaz ügyökhöz méltó öszinteséggel beszéljünk; egy komoly hiányra kell felhívunk épp az Önök figyelmét. Nevezetesen arra, hogy a nyilván nyelvi különbség és a demokráciuss építőküzdelem okozta elfoglaltság miatt, még csak egy halvány lányad sem jutott el Önökhöz mindazokból a vallomásokból, mind azokból a lázas és szép szavakból, amelyekkel mi a két nép testvérieségének követeléseit s változását két esztendő óta népnék és olvasójnk szjvébe ontjuk. Meg kell állapítsuk tárgyilagosan, hogy a román demokrácia és a román szellemi élet tetteinket és irásainkat nem ismeri eléggé.

— Ebben az öszinte pillanatban — mondotta — helyénvalónak tartom tehát, hogy a magyar írók nevében felszólítsam a román demokrácia szellemi embezeit, elsősorban az íröket, hogy kövessenek el mindent kulturánk és nemzeti lényünk megismerésére. Jöjjenek közénk, magyar testvéreink közé, vizsgálják meg egy sokat szenvedett és újjászülött nép társadalmi és szellemi alakját és vigyék vissza népünk szjve melegét, a humanizmusba vetett hitünk forrásját, mélyszeg békeakaratomkat.

Az elhangzott fogadalomtétel jelegű beszédek nemcsak a tettekkel is vntak maguk után. G. T. Niculescu-Vorone, Al. Carahan és Horia Furtuna ismert román írók — akik a múlt év öszén Kolozsváron is megfordultak — és mások elhatározták, hogy a magyar-román közjledés jegyében előadássorozatot tartanak. E hó 15-én Erzsébetban a Kereskedelmi Kamara palotájában volt az első előadásuk, a másodjék 16-án a sepsiszentgyörgyi Városi Mozsjszínházban, 17-én Csikszerejében az ASTRA székházában, vasárnap pedig a marosvásárhelyi Közművelődési Palotájában.

(*) KÖSZÖNETNYILVANITÁS. Ezúton mondunk köszönetet mindazoknak, akik drága hajojunkt, Biró Erzsébet temetésén résztvettek. A gyászoló család.

A MARIANUM FELHÍVÁSA NÖVENDEKÉHEZ. A Romániai Demokrata Nők Szövetsége felkérésére felhívom növendökejket, hogy augusztus 23-án, a hivatalos felvonulás előtt egy órával egyenruhában az intzésben jelenjenek meg. Dr. Gyöngyösi igazgató-főnöknő.

MŰVÉSZET — IRODALOM

Éljen mindörökre a román-magyar szellemi barátság!

Costa Carci, a magyar költők legjelentesebb román tolmácsolójának gondoskodásából jutott hozzánk a román és a magyar szellem közti hidverés egy újabb irölkes dokumentuma. G. T. Niculescu-Vorone professor, a Román Írószövetség főtitkárának beszéde ez, melyet a bukaresti Petöfi-ünnepségen mondott el a Szent Mihály-templomban. Niculescu Vorone professor — miután néhány tömör mondatban meghatározta Petöfi helyét a világ szellemi fejlődéstörténetében — ráért a román írók magatartásának ismeretetésére.

— Petöfi bukaresti ünnepése alkalmából — mondotta — mi, szellemi értéket képviselő román írók és a nemzeti művelődés követei, a szellemi iramlatok erjcsjötői, a nevelő és szociális tartalmak örök követésai s a népek közti közjledés pillóli ünnepélyesen és ismételtten kijelentjük, hogy a magyar és a román nép közti szellemegs egyesség megerősítését öszintén akarjuk.

Mi, román írók — folytatta a professor — készek és öltökélők vagyunk egy tar-

tós, békes és testvéries együttélésre hazánk minden népével. Tökéletes társadalmi öszhangot kívánunk s ezért harcolunk, mert ez a demokráciuss uralom megszjárdításának alapjllére.

— Mi értendő a demokrácia alatt? — tette fel a kérdést. — Az, hogy minden embernek joga van elsősorban az élethez, másodsorban a szabadsághoz, amj a gondolat-, szólás-, vallás- és társulási szabadság jogát foglalja magában, valamint azt, hogy életét ki-ki belátása szerjnt szervezheti meg, külső beavatkozás nélkül.

A fiataljag tapasztalatlan és könynyelmű lehet, a jó apa kötelessége azonban, hogy lta felől a végzetes veszélyt elhárítsa.

Ne kerülje el tehát figyelmét a **VENEX** A készítmény drá nagyon alacsony, ha liguelembe csuszszük, hogy egy Venex-készítményt 30-szor is lehet használni.

A Dr. WANDER-üzemek készítménye.

APRÓHIRDETÉSEK

ADÁS-VÉTEL

FIGYELEM! Veszek és eladok mindenféle férfi és női varrógépeket, balkaru és sima cipész varrógépeket, gomblyukító gépeket, szűcsgépeket, harisnyaszemfeszítő gépeket, varrógépfejeket, varrógéplábakat, kör- és síkkötő gépeket, tűket, Welsz gépkereskedésem Kóozsvár, Horea-ut. 58. Vásárlásnál a demokráta pártok tagjainak 5% árengedmény. 4678

BÉLYEGGYŰJTEMÉNYEKET, tömegbélijeget legmagasabb áron veszek, Erős, Dávid Ferenc-utca 12. F

BUTOR, szőnyeg, porcelán, írógép és egyéb tárgyak vétele és eladása. „Unicom”, Kossuth Lajos-utca 20. Telefon 508. 5253

RADIÓT nem üzemképest keresek megvételre. Cim a kiadóhivatalban. 5312

FEHER sejtym estélyi, vagy esküvői ruha eladó. Megtekinthető Gróf és Moldovánál, Unió-utca 2. Gr

VESEK korpát, száraz kenyérhajat, Böjny, Budai Nagy Antal-utca 22. 5466

ELADÓ új főzkemence, nagy mérleg, kis mérleg súlyokkal. Érdeklődni 4—6 között Eötvös-utca 19 alatt. 5454

RADIÓ modern és egy lemezjátszó eladó. Szappan-utca 32. 5464

FEKETE férfiruha és téllkabát eladó. Farkas-utca 8, kapu alatt jobbra, 2-ik ajtó, 1—4-ig. Gr

VESEK használt ruhát, fehérneműt, bakancsot. Szabadság-tér 12, Rácz. 5490

PEKEK figyelembe! Lapátok és nyelék jöminőségűek, állandóan kaphatók. Ugyanott fotelek és stélzási eladók. Roosevelt-utca (volt Tejkei Pál-utca) 10, Óvár, Fehérmé. 5487

ELADÓ egy új díófurniós kombinált szekrény. Munkás-utca 31. 5499

PERZSASZŐNYEG külföldi és egy pianinó eladó. Mária királyné-utca 45, II. emelet 13. 5525

MEGVÉTELRE sürgősen keresek egy nagy kaucsuk babát. Ertesztést kérek Hosszu-utca 5 alá, Schwartzhoz. 5509

MAGAS áron vásárolok jókarban lévő férfifütyöket és téllkabátokat. Weisz, Gh. Barit-utca 10. 5546

EGY komplett díófa-ebédlő sürgősen eladó, akár darabonként is. Krizbal-utca 42—44. ajtó 8. 5515

ELADÓ egy kétkarikás gázrezsó és egy kéjlites fagyaltgép. Fülöp, Mihai Viteazu-utca 19, a pénztárnál. 5547

ELADÓ szép kombinált szekrény és reklámie. Árpád-ut 11, asztalosnál. 5549

EGY hajó és egyéb butorok eladók. Catedra-utca 11 (Fejedelem-utca). 5511

MODERN díófurniós kombinált szekrény és hálóberendezés eladó. Méhes-utca 65. 5508

MELY gyermekkosci eladó. Szentegyház-utca 29. Gr

ELADÓ egy gyermek sportkosci, Zápolya-utca 2, fodrászüzlet. 5285

HASZNALT cipőt és páratlant veszek. Hosszu-utca 48, 5—7-ig. Harasztosi. 5544

RÖVID zongora sürgősen eladó. Fellegvári-ut 84, emelet. 5576

BÉCSI gyártmányú zongora eladó. Érdeklődni Márcsek hangszerüzlet, Bethlen-utca 10. 5538

KÜLÖNBÖZŐ nagyságu üvegek paradicsombefőzésre eladók. Mikos-utca 8. 5582

FIGYELEM! Eladó Bou'e szalon-fotelek, új konyhaberendezések, ebédlő, háló, gyermekkádk, csirkekejtető gép. Jókai-utca 4. 5579

ELADÓ jókarban lévő fehér mély gyermekkosci, Dézsma-utca 31, Csordásnál. 5589.

KERÉKPART jó gumikkal megvételre keresek. Cim a kiadóban. Gr

MOTORKERÉKPÁR vadonatúj DKW 200-as eladó. Weisz gépkereskedésem, Horea-ut 58. 5553

0.2½—0.3 tizedes villanymotort, 2 fázisú, megvételre keresünk sürgősen. Pollák ékszerműhely, O. Iosif-utca 1, Gólya-áruház mellett. 5559

ELADÓ új, nagy, forgatható antik tűkör, belga metszőt üveggel, üzeti vitrinpult és egyéb butorok, Dacia-utca 4, délután 4—6 között. 5557

GYERMEKAGY vasrácsos, olcsón eladó. Bék-utca 51. 5571

ELADÓ nagy Singer karikahajós varrógép. Cim Györgyfalvi-ut 97, üzletben. 5560

KOLOZSVÁRI MOZIK MŰSORA:
Capitol: Garzonjakas kiadó, Kacagató magyar vígjáték, Turay, Simor, Rajnai.
Corso: Kéjvadász Párisba és a földikézi tengeren.
Río: Nyári szünet.
Royal: Mária nővér, Főszereplők: Jávor Pál és Simor Erzsé.
Select: Ma utójára: Elm és bünhődés.
Tájja: Ördögűző.
Uránia: Te vagy a dal... Főszereplők: Sárdy.

A kolozsvári mozikkban az előadások hétköznapon 5, 7 és 9 órakor, Szombaton és vasárnap délután 3 órakor is. Vasárnap délután 11 órakor majliné.

VIRAGCSEREPEK, kézi páncélcassza, éjjeliszekrényámpa, csecsemőágy, gyermek-fürdőkád eladó. Papp-utca 61. 5554

ELADÓ használt reklámie, modern fotelek, antik butorok, Mócsok-utja 6, asztalosnál. 5551

ELADÓ egy perza asztalterítő és egy fehér buret férfikabát. Cim a kiadóban. Gr

GYERMEKKOSCI sport, masszív, szép jó gumikkal eladó. Thälmann-utca 15 (Kereszt-utca), Bítalnál. 5558

GYERMEKKOSCI mély, sport, egy ágy éjjeliszekrényvel eladó. Fellegvári-ut 73, délután. 5561

KOMBINÁLT szoba, ebédlő, modern konyhaberendezések, sötét pujturos hálószoba, reklámie, szervizelő csészák, fotelek, külön asztalkák és székek minden elfogadható áron kaphatók. Majinoszki-tér 6, Szentegyház-utca sarok, Klein. 5562

ELADÓ női és férfi kerékpár, kis perzaszőnyeg. Kossuth Lajos-utca 28, emelet. 5568

BUTORBEHÚZONAK alkalmas függönyplúst, brokátot, szövetet veszünk. „Viktória” butorizát, Mária királyné-utca 9. 5567

ELADÓ egy egészen új süllyesztős Singer varrógép. Dávid Ferenc-utca 10, jobbra 3-ik ajtó. 5568

ALKALMAZÁST KAPHAT
JÓLMENŐ kis élelmiszerüzletemhez pénz-tes társat keresek. Cim a kiadóban. 5541

TOKÉS társat keresek 15—100 millióig terményszállításra. Aljami és városi megbízás. Cim a kiadóban. 5573

KERESEK 4 holdas gyümölcsösbe kertész vagy földműves szakértő házaspárt. Szép lakás van. Cim: telefon 863 délután, vagy Dónát-ut 162. szám. 5590

FIATAL, ügyes, értelmes leányt alkalmazok varrógépüzletbe perfekt román—magyar nyelvtudással, garanciával. Csakis olyan egyének jelentkezzenek, akik jó beszédképességgel rendelkeznek. Weisz gépkereskedésem, Horea-ut 56. 5553

ALKALMAZÁST KERES
HAT gimnáziumot végzett, jó számoló, jó írással, irodalmi gyakorlatjal rendelkező fiatal leány állást keres helyben vagy vidéken. Megkeresést fizetési lehetőség megjelölésével a kiadóhivatalban hagyott címre kér. F

EGY pár ember vagy egy személy mellé házvezetőnek ajánlkozom, vidékre is. Címeket „Jóllét” jellegre. 5572

INGATLAN-LAKAS
ETTEREM, kerthejység, büffé a város központjában kivándorlás miatt eladó. Cim a kiadóban. 5361

HAZHELY eladó Kolozson utcában. Érdeklődni lehet Csermajom-utca 29. ajtó, Agostonnál. 5401

BELVÁROSI 7x8 méteres, parkettes, világos, külsőbejárattal szobámat, amely irodának rendkívül alkalmas, elcserejénem bevarrosi szoba, konyhás lakással. Cim a kiadóban. Gr

HAZAT, házhelyet venni vagy eladni akar? Forduljon bizalommal a Barbosu ingatlan-irodához, Bolinteanu-utca 21, Attila-uti megyed, 1—7 óra között. 5519

DUMBRAVENI (Ersébetváros) főterén 6 szoba, konyha, mélkhejységes ház nagy udvarral eladó, esetleg kolozsvárral cserélendő. 55,000,000. Érdeklődni Hajásznál, Zápolya-utca 78 alatt. 5542

ELADÓ sürgősen a Kölesföldön ¼ holdas házhej. Érdeklődni Méhes-utca 17. alatt. Ára 15 millió. 5548

LAKAS kosszttal kapható. Cim a kiadóban. 5486

KERESEK egy szoba, konyhát lelépésel. Cim a kiadóban. 5580

ELADÓ csafdi ház, mely áll egy szoba, konyhából. Hegyalati-utca 75. 5550

ÜZLETHELYISÉG, mindentéle szalmára alkalmas, átadó. Cim a kiadóban. 5558

ELADÓ új ház két szoba, konyhával, beköthető. Kökert-utca 70. 5578

KÉT szobás komfortos lakás butorral együtt átadó. Cim a kiadóban. 5593

SÜRGŐSEN eladó a vasútállomás mellett lerakotnak, ipartelepnek alkalmas, két utcára nyíló nagy házastetlek, esetleg mosogató, minden elfogadható áron. Ezenkívül több olcsó és értékes ház házhely, gyümölcsös, birtok Meghizva Bocsáncai-iroda, Unió-utca 10. szám. 5569

ELADÓ két utcára nyíló telek. Érdeklődni Kárpát-utca 12. ajtó. 5570

KIADÓ nagy pinchejység. Érdeklődni Kárpát-utca 12. alatt. 5570

SÜRGŐSEN eladó szépen berendezett bérka forgalmas helyen. Cim a kiadóban. 5584

KERESEK szoba, konyhás komfortos lakást szeptember 1-ére, költségek megtérítése mellett. Cim Farkas-utca 14, Prezenszky. 5575

ELADÓ komplett pálinka- és konyaküzem, esetleg bérbeadó. Eladó komfortos villa, azonnal beköthető. Bisericii Ortodoxe-utca 12, Értekezni 4—7-ig. 5555

S P O R T É L E T

A szatmári Bogdán vezeti a vasárnapi U-CFR (Bukarest) NB. I. mérkőzést

BUKAREST. — A Román Labdarúgó Szövetség központi Játékvezető Testülete a vasárnapi, augusztus 25-i NB. I. mérkőzésekre a következő játékvezetőket küldte ki: Kolozsváron: Universitatea-CFR (Bukarest). Vezeti Bogdán András, Szatmár.

Bukarestben: Ciocanul—Vasas, Tope Ionescu, Ploesti, Juventus—CFR (Temesvár), M. Crutescu, Bukarest.

Nagyváradon: Nagyvárad FC—ITA, Stefan Alexandriu, Bukarest.

Petrozsényban: Jiul—Carmen, Husztig

Ferenc, Arad.
Marosvásárhelyen: Dermagant—LD, Theil György, Segesvár.

Krajovában: FC Craiova—Prahova, Ier, Sesureanu, Bukarest.

Az NB. I. vasárnapi első fordulója egész országban délután 5 órakor kezdődött. Kolozsváron az U-CFR mérkőzés előző délután 3 órakor a Vasas ifjúsági csapata az Universitatea ifjúsági csapata ellen játszott mérkőzést.

A Vasas uszói 57 ponttal elsők lettek az országos uszóbajnokságban

Leitersdorfer Ferenc szakosztályvezető nyilatkozata

KOLOZSVAR. — A Vasas sikeres bukaresti szerepléséről a román uszóbajnokságokban tegnapi számunkban már beszámoltunk. A versenyek lefolyása után derült ki, hogy az országos uszóbajnokságok pontgyűjtése a kolozsvári Vasas kitérő együttese lett 57 ponttal. Második a marosvásárhelyi Dermagant 54 ponttal, harmadik a Viforul Dacia 24 ponttal, negyedik az Universitatea 18 ponttal, ötödik az ILSA 13 ponttal. A versenyen résztvevő 10 egyesület közül az összetett versenyben a Dermagant lett az első 71.5 ponttal, mert minden ifjúsági számban elindította uszóját. Szép teljesítményt ért el a Vasas és a Dermagant uszóján kívül az Universitatea uszógárdája is, amely az összetett versenyben a Vasas és az ILSA után 29 ponttal negyedik lett.

A vízilabda bajnokságban az ILSA kétszeri meghosszabbítás után a döntőben 5:4 arányban győzött a Vasas ellen. A mérkőzésről Leitersdorfer Ferenc, a Vasas uszós szakosztályának tehékeny vezetője a következőket mondotta:

— Még a fővárosi sportrajtő is elismerte, hogy a győzelmet a kolozsvári Vasas érdemelte.

mejtje volna meg. A rendes játékidő leteltével a meghosszabbításban Aranyossy Góji vezetéséhez jutott a Vasas, de a következő percben az ILSA Stefanescu révén ki egyenlített. Ujrakezdés után Török ILSA játékost Kelemen szerezte. Radu Grigore játékvezető fűtyűt és büntetőt ítélt. Lehet, hogy a játékosok nem hajlották a bíró fűtyűjét, de tény, hogy Török — szabálytalanul — a bíró sípjelére nem állt meg, hanem Stefanescunak adta át a labdát, aki — a bíró jelétől nem zavarva — be dobta az ötödik gólt, amelyet a közönség és a Vasas játékosainak nagy meglepetésére a bíró megítélt.

— A nyilvánvalóan súlyos bírói tévedés és szabálytalanság hatása alatt a Vasas vízilabdázói kiszájtak a vízből és nem voltak hajlandók a játékidőből még hátralévő 30 másodperccel játszani.

— A közönség hevesen tüntetett Radu Grigore játékvezetőt és az ILSA ellen, amely ezzel a súlyos bírói elnézéssel nyerte meg a vízilabdabajnokságot — fejezte be nyilatkozatát Leitersdorfer Ferenc.

SPORTHIRADO

4x10-es NB. II-ös csoport lesz? Tegnap Erdély fővárosában látogatást tett Pop Vasile, az Országos Nép Sport Szervezet igazgatója, aki erdélyi köruton van. Pop Vasile Kolozsváron az OSP-nál azt az érdekes kijelentést tette: nem lehetetlen, hogy a tervezett 3x10-es NB. II-ös csoport helyett 4x10-es NB. II-ös csoport lesz és így helyet fognak kapni az NB. II-ben olyan városok csapatai is, amelyek érdemteljesültek az osztályozó küzdelmek során. Az NB. II. mérkőzések küzdelmei szeptember 8-án kezdődnek meg.

Az OSP Motorkerékpár Liga és a Motor Club minden előkészületet megtett az augusztus 23-iki Bukarest—Kolozsvár városok közötti motorkerékpárversenyen résztvevő fogadtatására. A fővárosi motorkerékpárversenyzők, akik pénteken reggel 5 órakor indulnak el Bukarestből, pénteken délután 6 és 6 óra között futnak be a Román Nemzeti Színház előtt felállított célba. A bukaresti motorkerékpárversenyzők augusztus 25-én vasárnap reggel 8 órakor a kolozsvári versenyzőkkel együtt résztvesznek a feleki helyi versenyen.

Találja el!

Mi lesz augusztus 25-én a Kolozsváron megtartandó Universitatea-CFR (Bukarest) és a Bukarestben megtartandó Vasas-Ciocanul (Bukarest) NB. I. mérkőzés eredménye?

Az UNIVERSITATEA—CFR (Buk.) mérkőzésen.....
győz
eldöntetlen arányban (félidő) ellen.

A VASAS—CIOCANUL mérkőzésen
győz
eldöntetlen arányban (félidő) ellen.

Kolozsvár, 1946 augusztus-n.

olvasható név.

pontos lakásotm. foglalkozás.

A találatját beküldője jutalmul megkapja Pálfi János, a Magyar Testnevelési Főiskola tanárának a „Labdarúgás edzése” című, közel 400 oldalas és Komoróczy Lajos rajzokkal díszített értékes szakművét, amelynek bolti ára 40,000 lej. Több találatját esetén sorshuzás dönt. Az eredményeket legjobban megközelítő találat beküldője a szeptember 1-i kolozsvári Vasas—Jiul NB. I. bajnoki mérkőzésre 2 darab lejártójegyet kap a „Világosság”-tól. — Az eredményt a „Világosság” augusztus 26-iki, hétfői számban közöljük.

A szeptények augusztus 24-én, szombaton délután 7 óráig küldendők be a „Világosság” szerkesztőségébe Kolozsvár, Brassai-utca 7. számú címre.

2—3 ISKOLAS leányt vagy fiukat teljes ellátást adok természetbeni fizetés ellenében. Nagyné, Postakert-utca 14, szuterén. 5556

KÖZPONTBAN textíliázlet átadó. Cim a kiadóban. 5538

KÜLÖNFÉLEK
MENYASSZONYI ruhák, fátýák, kozoruk kikücsönlésére. Dáhlja művirágzsalon, Horea-ut 35, hátul az emeleten. 5107

SZÖVET- és posztóványolást vállalunk. Kolozsvár, Papp-utca 36. 5451

ARANYBANYA eladó vagy bérbeadó. Cim Galbovics Dás, Calca Tralan 6. F

JÓFORGALMU ruhátárt átvénnék. Balicsné, Galamb-utca 2. 5556

ISKOLAS leányok vidékéről teljes ellátást kaphatnak. Élelmiszerben is fizethetnek. Nyugodt tanulás, Bajdovicsné, Galamb-utca 2. szám. 5556

HÁROM vagon transzport boroshordó eladó. Szüretre bérbeadó bor vagy must ellenében is. Cim: telefon 863, délután. 5556

ELVESZETT Barabás Sándorné Türrné 33 alatti lakos bejelentőapja és tartózkodási engedélyje. Kérem a becsületes megtalálót, jutalom ellenében fentli címre küldeni. 5556